

TER-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, **wat betreft de wijziging van de PV-verplichting voor grote afnemers en de vastlegging van een maximale bandingfactor voor nieuwe projecten met betrekking tot windenergie met een startdatum vanaf 1 januari 2026**
- Principiële goedkeuring met het oog op adviesvraag aan Raad van State

Samenvatting

In uitvoering van het Regeerakkoord wordt aanvullende flexibiliteit voorzien binnen de PV-verplichting voor grote afnemers. De in aanmerking komende alternatieven van nieuwe en bestaande investeringen in hernieuwbare energie wordt verhoogd. Daarnaast worden ook bijkomende uitstelmogelijkheden voorgesteld.

Met het oog op het bereiken van het vooropgestelde vermogen aan windturbines in het Regeerakkoord, en gezien het investeringsklimaat in windenergie onvoldoende investeringszekerheid biedt, wordt via een aangepaste maximale bandingfactor (0,4 voor startdatum vanaf 1 januari 2026 tot 31 december 2029) voorzien in de mogelijkheid om groenestroomcertificaten toe te kennen voor zover dit nodig blijkt na de berekening van de onrendabele top. Daarnaast worden de vermogensgrenzen voor de representatieve categorieën voor windenergie aangepast aan de technologische evoluties.

Voorts worden enkele wijzigingen voorgesteld binnen de regeling van de call groene warmte, het investeringssteunprogramma voor nieuwe projecten van groene warmte, restwarmte of energie-efficiënte stadsverwarming. Deze beperkte wijzigingen zijn bedoeld om de aanvraagprocedure efficiënter en toegankelijker te maken.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2025/13 werd op 28 januari 2025 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën met kenmerk TM/2025000220 werd op 30 januari 2025 bekomen.

Het akkoord van de minister bevoegd voor de bestuurszaken met kenmerk TN-20250224-175 werd op 20 februari 2025 bekomen.

Het begrotingsakkoord werd op 26 februari 2025 bekomen.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

A.1 Wijzigingen PV-verplichting voor grote afnemers

Het regeerakkoord 2024-2029 schrijft met betrekking tot de PV-verplichting voor grote afnemers voor: *“We behouden de verplichting voor grote elektriciteitsafnemers om zonnepanelen te installeren en onderzoeken of we die verplichting kunnen verbreden naar een grotere doelgroep, altijd maximaal in functie van het lokale verbruik. De flexibiliteit voor de in aanmerking komende alternatieven van nieuwe of bestaande investeringen in hernieuwbare energie in Vlaanderen wordt verhoogd. Voor de pv-verplichting wordt een gepast handhavingskader uitgewerkt.”*

De PV-verplichting voor grote afnemers werd ingevoerd bij het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2023. Tegen de eerste deadline van 30 juni 2025 moet aan de verplichting worden voldaan, voor eigenaars, erfpachters of opstalhouders van gebouwen die zijn aangesloten op een afnamepunt dat in het kalenderjaar 2021 voor het eerst over de afnamedrempel is gegaan. Deze afnamedrempel is 1 GWh, waarbij voor publieke organisaties omwille van hun voorbeeldfunctie en een nog groot beschikbaar potentieel een lagere drempel geldt van 250 MWh (en 100 MWh vanaf 2026). Naar schatting vallen 2.500 afnamepunten onder de eerste verplichting en 900 afnamepunten onder de verplichting voor publieke organisaties.

De verplichting is opgelegd aan de eigenaars, erfpachters of opstalhouders van gebouwen die zijn aangesloten op het afnamepunt dat onder de verplichting valt. Als er verschillende eigenaars, erfpachters of opstalhouders van de gebouwen zijn, zijn ze in solidum ertoe gehouden om aan de verplichting te voldoen. Er kan op verschillende manieren aan deze verplichting worden voldaan. Naast PV-installaties op het dak, voorziet de regelgeving in een aantal alternatieven:

- PV op gevels, marginale gronden (bermen en gesloten stortgebieden), fietsenstallingen of carports, drijvende PV of overkoepelende agri-PV;
- PV op andere eigen sites van de eigenaar, erfpachter of opstalhouder die aan de verplichting moet voldoen;
- PV via directe lijnen aangesloten op het afnamepunt dat onder de verplichting valt;
- Nieuwe windturbines of bio-WKK-installaties geplaatst na 1 januari 2023;
- Participaties in nieuwe PV, windturbines of bio-WKK-installaties geplaatst na 1 januari 2023 (al dan niet via een verbonden vennootschap).

Daarnaast kan voor gebouwen die worden gesloopt of waarvan het dak wordt vervangen (geheel of gedeeltelijk), conform artikel 6.7.5 en 6.7.10 van het Energiebesluit van 19 november 2010 uitstel of uitzondering worden verleend op de verplichting. Het uitstel of de uitzondering wordt verleend voor de horizontale dakoppervlakte van het deel van het gebouw of deel van het dak dat wordt gesloopt of vervangen.

Als wordt vastgesteld dat niet is voldaan aan de verplichting, wordt conform artikel 13.4.15, §1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 door het VEKA een administratieve geldboete opgelegd die 400 euro bedraagt per kilowattpiek vermogen dat ontbreekt op het moment dat aan de verplichting moet zijn voldaan. De administratieve geldboete werkt niet bevrijdend: als binnen twee jaar nadat de termijn is verstreken waarin de verplichting moet worden uitgevoerd nog steeds niet is voldaan aan de verplichting,

wordt een nieuwe administratieve geldboete opgelegd. De procedure wordt herhaald tot de verplichting is nagekomen.

Ondanks de alternatieven en geboden flexibiliteit zijn er toch nog bedrijven en organisaties die moeilijk tegen de vooropgestelde deadline van 30 juni 2025 aan de verplichting kunnen voldoen. De voorafgaande handelingen zoals het onderzoek naar dakstabiliteit, het verkrijgen van de noodzakelijke omgevingsvergunningen, het bekomen van een actuele netstudie, het regelen van een contract voor de levering en installatie, en het uitvoeren van een verplichte openbare aanbesteding (voor publieke organisaties) nemen de nodige tijd in beslag. Tot slot hebben bedrijven en organisaties tijd nodig gehad om zich aan te passen aan de verschillende wijzigingen in de PV-verplichting die sinds de goedkeuring van het Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2023 zijn doorgevoerd.¹ Deze gecombineerde factoren maken het voor een aantal onder hen uitdagend om op 30 juni 2025 aan de verplichting te voldoen.

Er kunnen zich daarnaast situaties voordoen die niet enkel een uitstel rechtvaardigen ten opzichte van de eerste deadline van 30 juni 2025, maar ook nog daarna. Er kan bijvoorbeeld een beroepsprocedure tegen een verleende omgevingsvergunning zijn aangespannen, een gebouw dat is aangesloten op een afnamepunt dat onder de verplichting valt kan worden overgedragen, of de onderneming die aan de verplichtingen moet voldoen, kan in moeilijkheden verkeren (opening faillissement of gerechtelijke reorganisatie) waardoor het niet haalbaar is om de installatie binnen de deadline te realiseren.

Voorgesteld wordt om verschillende uitstelregelingen te voorzien voor bedrijven en organisaties die aantoonbaar inspanningen leveren om aan de PV-verplichting te voldoen, maar geconfronteerd worden met vertragingen buiten hun wil om. Zonder deze uitstelregelingen zouden verplichtinghouders geconfronteerd worden met administratieve geldboetes en juridische onzekerheid, ondanks hun inspanningen om te voldoen aan de regelgeving. Zij moeten steeds melding maken aan het VEKA, via een elektronisch formulier dat door het VEKA ter beschikking wordt gesteld. Voor de uitstelregelingen die gelden ten aanzien van de eerste deadline van 30 juni 2025, kan tot en met uiterlijk 30 november 2025 melding worden gemaakt bij het VEKA. Dit laat het VEKA toe om de nodige IT-aanpassingen door te voeren die noodzakelijk zijn om de meldingen in de daarvoor bestemde toepassing in te dienen. Het uitstel is automatisch van toepassing voor zover aan alle gestelde voorwaarden wordt voldaan: het VEKA moet hiervoor geen beslissing te nemen.

Ten aanzien van de eerste deadline, voor afnamepunten waarvoor in het kalenderjaar 2021 over de afnamedrempel is gegaan en op 30 juni 2025 voor het eerst aan de PV-verplichting moet worden voldaan, worden de volgende uitstelmogelijkheden in het ontwerpbesluit voorgesteld:

- uitstel van negen maanden voor onomkeerbare contractuele verbintenissen met betrekking tot de plaatsing van een installatie voor het voldoen aan de verplichting, voor zover de verbintenis is aangegaan vóór 30 juni 2025;
- uitstel van twee jaar te rekenen vanaf de definitieve beslissing inzake een omgevingsvergunning met betrekking tot de plaatsing van een installatie voor het voldoen aan de verplichting, voor zover de omgevingsvergunningsaanvraag vóór 30 juni 2025 werd ingediend;
- uitstel van negen maanden voor overheidsopdrachten met betrekking tot de plaatsing van een installatie voor het voldoen aan de verplichting, voor overheidsopdrachten die vóór 30 juni 2025 zijn gepubliceerd of bekendgemaakt.

Ook worden verschillende uitstelmogelijkheden voorzien die kunnen worden toegepast later dan de eerste deadline van 30 juni 2025, in situaties waarin de naleving van de PV-verplichting door andere gerechtvaardigde omstandigheden wordt bemoeilijkt;

- in geval van een beroep tegen een definitieve beslissing inzake een omgevingsvergunning met betrekking tot de plaatsing van een installatie voor het voldoen aan de verplichting, uitstel van

¹ Via het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2023 ('Verzamelbesluit Energie IX') en het besluit van de Vlaamse Regering van 3 mei 2024 ('Verzamelbesluit Energie X') werden verschillende wijzigingen doorgevoerd aan de PV-verplichting.

twee jaar te rekenen vanaf de datum van de uitspraak door de Raad van Vergunningsbetwistingen;

- in geval van het verlijden van een authentieke akte bij een notariële overdracht, vestiging of overdracht van een opstalrecht of erfpacht van een gebouw dat onder de PV-verplichting valt, uitstel tot en met twee jaar na de datum dat de authentieke akte werd verleden. Het uitstel geldt voor de horizontale dakoppervlakte van het gebouw dat wordt overgedragen en is enkel van toepassing indien de akte is verleden binnen twaalf maanden voorafgaand aan de deadline van de verplichting (waaronder ook de verstrengingspaden);
- voor ondernemingen die zich in een procedure van faillissement of gerechtelijke reorganisatie bevinden, uitstel tot en met twee jaar na de datum van het vonnis waarin het faillissement of de gerechtelijke reorganisatie werd afgesloten. Het uitstel geldt voor de horizontale dakoppervlakte van de gebouwen waarvan de onderneming eigenaar, erfpachter of opstalhouder is op het moment van de opening van de procedure. Gedurende de uitstelperiode is de onderneming ontheven van de PV-verplichting, terwijl andere eigenaren, erfpachters of opstalhouders verbonden aan het afnamepunt in solidum verantwoordelijk blijven voor het voldoen aan de verplichting.

Daarnaast wordt aanvullende flexibiliteit voorzien door:

- toevoegen van de mogelijkheid om alle grondgebonden PV-installaties voor het voldoen aan de verplichting in aanmerking te nemen (in plaats van enkel PV-installaties geplaatst op marginale gronden);
- toevoegen van de mogelijkheid om middels andere alternatieven dan PV op een andere site van de eigenaar, erfpachter of opstalhouder te voldoen (niet op de site waar de gebouwen aangesloten op het afnamepunt op liggen);
- toevoegen van de mogelijkheid om op de (andere) sites van een met de eigenaar, erfpachter of opstalhouder verbonden vennootschap te voldoen binnen de basisoptie PV en de alternatieven (het was reeds mogelijk om via een verbonden vennootschap te participeren in een project);
- uitbreiding van de alternatieven en de participatie-optie met systemen van thermische zonne-energie (PVT- en CST-systemen);
- vervroegen van de mogelijkheid om het alternatief van een warmtepomp toe te passen, reeds bij de eerste deadline van 30 juni 2025.

De verschillende voorstellen worden hieronder toegelicht.

Uitstelregelingen

Uitstel op grond van een onomkeerbare contractuele verbintenis aangegaan vóór 30 juni 2025

Het ontwerpbesluit voorziet in de mogelijkheid tot uitstel van negen maanden op de PV-verplichting bij het voorleggen van een onomkeerbare contractuele verbintenis die is aangegaan vóór 30 juni 2025 met het betrekking tot de plaatsing van een installatie voor het voldoen aan de verplichting. Het uitstel wordt verleend om situaties te vermijden waarin betrokken partijen, ondanks aantoonbare inspanningen en concrete afspraken met uitvoerders of leveranciers, niet tijdig kunnen voldoen aan de opgelegde verplichtingen, bijvoorbeeld omwille van leveringsvertragingen of capaciteitsproblemen. De contractuele verbintenis blijkt uit een definitieve overeenkomst, een offerte, een verkoopovereenkomst of gelijksoortige documenten die de plaatsing van de installatie onomkeerbaar maken, die gedateerd is en door de contractspartijen ondertekend. In voorkomend geval kan de contractuele verbintenis een opschortende voorwaarde bevatten met betrekking tot het verkrijgen van de nodige toelatingen of omgevingsvergunningen voor de voorbereidende werken.

De verbintenis moet niet noodzakelijk door de eigenaar, erfpachter of opstalhouder zelf zijn aangegaan. Het is ook mogelijk dat de verbintenis is aangegaan door een derde partij, bijvoorbeeld een bedrijf dat de installatie namens de eigenaar, erfpachter of opstalhouder op het dak plaatst, of de projectuitvoerder in geval van een participatieovereenkomst. Deze uitstelregeling kan daarmee van toepassing zijn op de

plaatsing van PV, de plaatsing van alternatieve hernieuwbare energietechnologieën en de plaatsing van een installatie in het kader van de participatie-optie.

Aangezien de verplichting wordt opgelegd op het afnamepunt, is dit uitstel van toepassing op alle eigenaars, erfpachters en opstalhouders van gebouwen aangesloten op het afnamepunt waarvoor melding wordt gedaan, die in solidum ertoe gehouden zijn aan de verplichting te voldoen. Het uitstel geldt uitsluitend ten aanzien van de eerste deadline voor het voldoen aan de PV-verplichting. Voor de latere deadlines, zoals die van de verstrengingspaden vanaf 1 januari 2030, wordt verondersteld dat de betrokken partijen voldoende tijd hebben om aan de verplichting te voldoen.

Om te voorkomen dat de uitstelregeling zou worden misbruikt door het aangaan van verbintenissen voor de plaatsing van kleine installaties die niet het piekvermogen of equivalent vermogen dekken waarmee wordt voldaan aan de verplichting, wordt in het ontwerpbesluit een anti-saucissoneringsbepaling opgenomen. Deze bepaling vereist dat de contractuele verbintenis of verbintenissen minstens² betrekking moeten hebben op het vermogen waarmee de verplichting wordt nagekomen. Het is wel mogelijk om verschillende verbintenissen aan te gaan voor verschillende installaties, bijvoorbeeld als een verplichtinghouder een verbintenis aangaat voor de plaatsing van een PV-installatie op eigen dak aangesloten op het afnamepunt en een verbintenis voor de plaatsing PV-installatie op een andere eigen site in het Vlaams Gewest.³ In dat geval moet wat betreft de beide verbintenissen worden voldaan aan de voorwaarden vermeld in de uitstelregeling, en moeten de verbintenissen tezamen minstens betrekking hebben op het piekvermogen of equivalent vermogen waarmee aan de PV-verplichting wordt voldaan. Voor alle verbintenissen moet in dat geval uiteraard worden voldaan aan de vereisten zoals opgenomen in de regelgeving. Als één van de verbintenissen bijvoorbeeld na 30 juni 2025 is aangegaan, geldt het uitstel niet.

Uitstel op basis van aanvraag omgevingsvergunning vóór 30 juni 2025

Het ontwerpbesluit voorziet verder in de mogelijkheid van uitstel op de eerste deadline van de PV-verplichting wanneer er vóór 30 juni 2025 een aanvraag voor een omgevingsvergunning is ingediend betreffende een installatie die wordt geplaatst voor het voldoen aan de verplichting. Door het vereiste om de omgevingsvergunningsaanvraag vóór 30 juni 2025 in te dienen, wordt verzekerd dat tijdig en aantoonbaar de nodige stappen zijn ondernomen om aan de PV-verplichting te voldoen.

Naar analogie met het uitstel in geval van het bezorgen van een contractuele verbintenis (zie *supra*.) is het uitstel van toepassing op het afnamepunt en geldt het uitstel voor alle eigenaars, erfpachters en opstalhouders van gebouwen aangesloten op het afnamepunt waarvoor melding wordt gedaan. Ook hier moet de omgevingsvergunningsaanvraag (of omgevingsvergunningsaanvragen in geval van meervoud) minstens betrekking hebben op het piekvermogen of equivalent vermogen die op 30 juni 2025 moet worden geplaatst. Daarnaast kan ook hier de uitstelregeling van toepassing zijn op de plaatsing van PV, de plaatsing van alternatieve hernieuwbare energietechnologieën en de plaatsing van een installatie in het kader van de participatie-optie.

Dit uitstel geldt vanaf 30 juni 2025 tot en met twee jaar na de datum van de definitieve beslissing van de vergunningverlenende overheid over de omgevingsvergunning, zoals vermeld in artikel 2, eerste lid, 4° van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning. Dit is de beslissing in laatste

² De contractuele verbintenis kan ook betrekking hebben op de plaatsing van een installatie met een groter vermogen. Dit zal in de regel het geval zijn bij participatieovereenkomsten.

³ Het is mogelijk om binnen één optie verschillende installaties te plaatsen om aan de verplichting te voldoen (de basisoptie voor de plaatsing van PV-installaties uit artikel 6.7.3, §1 en artikel 6.7.8, §1 van het Energiebesluit van 19 november 2010, het alternatief voor de plaatsing van andere hernieuwbare energietechnologieën uit artikel 6.7.4, §1 en artikel 6.7.9, §1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 of het alternatief van het aangaan van participatie-overeenkomsten uit artikel 6.7.4, §2 en artikel 6.7.9, §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010). De gebruikte terminologie in het Energiebesluit van 19 november 2010 bij de alternatieven ("in afwijking van") impliceert een scheiding tussen de verschillende opties die worden aangeboden.

administratieve aanleg. De termijn van twee jaar na definitieve beslissing biedt de betrokken partij(en) voldoende tijd om, na ontvangst van de definitieve beslissing over de omgevingsvergunning, de installatie te realiseren en in dienst te nemen. In het geval van een weigeringsbeslissing kan ook worden voldaan door middel van een andere in de regelgeving toegelaten optie.

Aangezien de einddatum van het uitstel afhangt van de datum van de definitieve beslissing inzake de omgevingsvergunning, en het VEKA niet automatisch beschikt over deze datum, moet de eigenaar, erfpachter of opstalhouder die het uitstel heeft gemeld verplicht binnen de zestig dagen na de definitieve beslissing melding maken van de definitieve beslissing aan het VEKA.

In voorkomend geval kan dit uitstel ook worden verlengd, als een beroep wordt ingesteld bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen tegen de definitieve beslissing. Het uitstel wordt in dat geval, na melding bij het VEKA, verlengd tot en met twee jaar na de datum waarop de uitspraak door de Raad voor Vergunningsbetwistingen wordt gedaan. Als meerdere beroepen tegen de definitieve beslissing zijn ingediend, dan geldt het uitstel tot en met twee jaar na de datum van de laatste uitspraak door de Raad. Ook hier moet de laatste uitspraak door de Raad binnen de zestig dagen aan het VEKA worden gemeld, zodanig dat kan worden vastgesteld tot wanneer het uitstel loopt. Dit uitstel is gelijkaardig aan het algemeen uitstel voor gevallen waarin er een beroepsprocedure loopt bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, dat hieronder wordt toegelicht. Het is echter van belang om de verlenging van deze uitstelregeling apart te regelen, aangezien men hier niet in aanmerking zou komen voor het uitstel via het ontworpen artikel 6.7.5/1, §4 en artikel 6.7.10/1, §4 van het Energiebesluit van 19 november 2010, omdat de definitieve beslissing in laatste administratieve aanleg niet dateert van voor de datum dat voor het eerst aan de verplichting moet worden voldaan (in casu 30 juni 2025).

Uitstel in geval van beroep tegen omgevingsvergunning

Er wordt een aparte uitstelregeling voorzien voor beroepsprocedures tegen een definitieve omgevingsvergunning met betrekking tot een installatie die wordt geplaatst voor het voldoen aan de verplichting. In deze gevallen moet de definitieve beslissing met betrekking tot de omgevingsvergunning worden genomen vanaf 1 januari 2023 en uiterlijk op de datum dat voor het eerst aan de PV-verplichting moet worden voldaan (eerste deadline of verstrengingspaden vanaf 1 januari 2030 of 1 januari 2035, als de installatie wordt geplaatst om te voldoen aan de verstrengingspaden). Met het verkrijgen van een definitieve beslissing inzake de omgevingsvergunning vóór de deadline zijn de nodige stappen ondernomen om aan de verplichting te kunnen voldoen. Een beroepsprocedure tegen die beslissing bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen kan echter worden ingediend door elke belanghebbende partij die zich benadeeld acht door de definitieve omgevingsvergunning, waardoor er buiten de wil van de betrokken partijen vertraging kan optreden. In dergelijke gevallen biedt de uitstelregeling de mogelijkheid om uitvoering van de PV-verplichting uit te stellen tot twee jaar na de datum van de laatste⁴ uitspraak door de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Ook in deze uitstelregeling moet het vermogen van de installatie conform de omgevingsvergunning minstens betrekking op het piekvermogen van de fotovoltaïsche zonnepanelen dat moet worden geplaatst, of het equivalent vermogen als de omgevingsvergunning betrekking heeft op een andere vorm van hernieuwbare energie dan zonne-energie. Het uitstel geldt voor alle mogelijke opties (plaatsing PV, alternatieven of participatie-optie).

Het uitstel gaat in vanaf de datum dat voor het eerst aan de PV-verplichting moet worden voldaan (eerste deadline of verstrengingspaden vanaf 1 januari 2030 of 1 januari 2035, als de installatie wordt geplaatst om te voldoen aan de verstrengingspaden). Als de omgevingsvergunning bijvoorbeeld betrekking heeft op de plaatsing van een installatie voor het voldoen aan het eerste verstrengingspad voor 1 januari 2030,

⁴ Er kunnen op hetzelfde moment meerdere beroepen lopen tegen een definitieve beslissing bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, bijvoorbeeld wanneer verschillende partijen zoals omwonenden, milieuorganisaties of concurrenten elk afzonderlijk beroep aantekenen tegen dezelfde vergunningsbeslissing. In dat geval loopt het uitstel tot en met twee jaar na de laatste uitspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

en er wordt beroep ingediend tegen de definitieve beslissing (vóór 1 januari 2030), dan geldt het uitstel vanaf die datum. Als er op het afnamepunt reeds een eerdere verplichting bestaat, blijft die gelden. Er kan zo dus geen uitstel ontstaan op een reeds geldende verplichting. Het uitstel heeft uitsluitend betrekking op de nieuwe verplichting waarvoor de installatie wordt geplaatst en geldt gedurende de periode waarin de beroepsprocedure loopt, verlengd met twee jaar na de laatste uitspraak in die beroepsprocedure.

Het uitstel geldt op het afnamepunt, en is van toepassing op de eigenaars, erfpachters en opstalhouders van gebouwen aangesloten op het afnamepunt waarvoor melding wordt gedaan, die in solidum ertoe gehouden zijn aan de verplichting te voldoen.

Uitstel voor overheidsopdrachten gepubliceerd of bekend gemaakt vóór 30 juni 2025

Er wordt een specifieke uitstelregeling voorzien voor overheidsopdrachten gepubliceerd of bekend gemaakt vóór 30 juni 2025 voor de plaatsing van een installatie (of installaties) voor het voldoen aan de verplichting. De regeling houdt rekening met de langere doorlooptijd en complexiteit van procedures voor overheidsopdrachten, conform de Wet inzake overheidsopdrachten van 17 juni 2016 en het Koninklijk Besluit plaatsing overheidsopdrachten in de klassieke sectoren van 18 april 2017. Deze processen kunnen leiden tot vertragingen voor overheden (en andere entiteiten) die aan de wettelijke verplichtingen zijn verbonden.

Er zijn twee mogelijke opties afhankelijk van de gekozen procedure:

- Bekendmaking in het Publicatieblad van de EU of het Bulletin der Aanbestedingen: dit geldt voor opdrachten die volgens de Wet inzake overheidsopdrachten en het KB van 18 april 2017 openbaar moeten worden gemaakt;
- Ondertekening en schriftelijke bezorging aan meerdere deelnemers: dit geldt voor situaties waarin geen bekendmaking vereist is, zoals bij een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking (OPZB). Deze procedure is toegestaan onder bepaalde voorwaarden, bijvoorbeeld in gevallen van dringende noodzaak of wanneer slechts een beperkt aantal aanbieders geschikt is.

Het uitstel geldt enkel ten aanzien van de eerste deadline van 30 juni 2025 en geldt, na melding bij het VEKA, voor de periode van 30 juni 2025 tot en met 31 maart 2026. De overheidsopdracht moet vóór 30 juni 2025 bekend zijn gemaakt of ondertekend en aan meerdere deelnemers zijn bezorgd om aanspraak te maken op het uitstel. Ook hier is vereist dat de overheidsopdracht of overheidsopdrachten minstens betrekking hebben op het piekvermogen of equivalent vermogen dat moet worden geplaatst voor het voldoen aan de verplichting. Het uitstel is van toepassing op alle eigenaars, erfpachters en opstalhouders van gebouwen aangesloten op het afnamepunt waarvoor melding wordt gedaan, die in solidum ertoe gehouden zijn aan de verplichting te voldoen.

Uitstel voor overdracht van een gebouw dat onder de verplichting valt

De PV-verplichting is conform artikel 6.7.3, §1, zesde lid en artikel 6.7.7, §1, zesde lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 opgelegd aan de eigenaar, de erfpachter of de opstalhouder van de gebouwen die zijn aangesloten op het afnamepunt dat onder de verplichting valt. Zakelijke rechten en verplichtingen volgen het onroerend goed: dit betekent dat een nieuwe eigenaar, erfpachter of opstalhouder van het gebouw de verplichtingen die rusten op het gebouw, waaronder de PV-verplichting, automatisch overneemt bij overdracht van het gebouw.

In de gevallen waarin de overdracht plaats vindt kort tegen de deadline waarbinnen aan de verplichting moet worden voldaan (eerste deadline of de verstrengingspaden vanaf 1 januari 2030 en 1 januari 2035), valt het echter te rechtvaardigen dat er een uitstel geldt voor de horizontale dakoppervlakte van het gebouw dat wordt overgedragen. Het is immers niet redelijk om te verwachten dat voor de dakoppervlakte van het overgedragen gebouw snel kan worden voldaan aan de aankomende verplichting, gezien de praktische en administratieve uitdagingen die gepaard gaan met de overdracht van het gebouw.

Voorgesteld wordt daarom om een uitstelregeling te voorzien, waarbij onder meer als voorwaarde wordt gesteld dat de authentieke akte bij een notariële overdracht in volle eigendom, het vestigen of overdragen van een opstalrecht of het vestigen of overdragen van een erfpacht voor het gebouw moet zijn verleden in de periode van twaalf maanden voorafgaand aan de datum dat voor het eerst aan de respectievelijke verplichting uit artikel 6.7.3, §2, eerste lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 moet worden voldaan.

Het uitstel geldt enkel voor de horizontale dakoppervlakte van de gebouwen die het voorwerp zijn van de akte. Als er verschillende gebouwen zijn aangesloten op het afnamepunt dat onder de verplichting valt, dan blijft de verplichting zonder uitstel gelden voor wat betreft de horizontale dakoppervlakte van de overige gebouwen aangesloten op het afnamepunt. Hiermee wordt voorkomen dat de overdracht van één (of meerdere) gebouwen een algehele vertraging van de naleving van de PV-verplichting veroorzaakt. Voor de horizontale dakoppervlakte van gebouwen die zijn aangesloten op hetzelfde afnamepunt die geen voorwerp zijn van de authentieke akte, blijft de PV-verplichting dus onverkort gelden. De (rechts)persoon die het gebouw overneemt wordt daarom direct in solidum met de andere eigenaars, erfpachters of opstalhouders gehouden om aan de verplichting te voldoen voor wat betreft de gebouwen die geen onderdeel uitmaken van het uitstel.

Het uitstel geldt tot en met twee jaar na de datum waarop de authentieke akte is verleden.

Uitstel voor ondernemingen in procedure faillissement of gerechtelijke reorganisatie

Voorgesteld wordt om ook een uitstelregeling te voorzien voor ondernemingen die zich in een procedure van faillissement of gerechtelijke reorganisatie bevinden. Door een tijdelijk uitstel van de PV-verplichting toe te staan, wordt rekening gehouden met de uitzonderlijke situatie van deze ondernemingen.

Het louter aantonen van financiële problemen is op zichzelf geen voldoende rechtvaardiging voor een uitstel van de PV-verplichting. Echter, in het geval van ondernemingen die zich in een procedure van faillissement of gerechtelijke reorganisatie bevinden, is er sprake van een formele juridische situatie waarbij de procedure wordt geopend door een vonnis van de ondernemingsrechtbank. In dergelijke situaties is het vaak praktisch onmogelijk om de investeringen en administratieve handelingen die nodig zijn om aan de verplichting te voldoen, binnen de gestelde termijnen te realiseren.

Het uitstel wordt verleend voor de horizontale dakoppervlakte van de gebouwen waarvan de onderneming die zich in een procedure tot faillietverklaring of gerechtelijke reorganisatie bevindt eigenaar, erfpachter of opstalhouder is. Daarnaast wordt de onderneming voor de duur van het uitstel ontheven van de verplichting. De 'overige' eigenaren, erfpachters of opstalhouders van de gebouwen, met uitzondering van de eigenaar, erfpachter of opstalhouder die zich bevindt in een procedure tot faillietverklaring of een procedure van gerechtelijke reorganisatie, zijn voor deze periode in solidum ertoe gehouden om aan de verplichting te voldoen. Er wordt zo voorkomen dat – in geval van verschillende eigenaars, erfpachters of opstalhouders – de situatie van één eigenaar, erfpachter of opstalhouder ervoor zorgt dat voor het hele afnamepunt uitstel wordt verleend.

In het ontwerpbesluit wordt de duur van het uitstel als volgt geregeld:

- in het kader van een procedure van faillissement geldt het uitstel vanaf de datum van aangifte tot faillietverklaring tot en met 31 december van het derde kalenderjaar dat volgt op het kalenderjaar waarin de sluiting van het faillissement is uitgesproken;
- In het kader van een procedure van gerechtelijke reorganisatie geldt het uitstel vanaf de datum van het verzoekschrift tot opening van de procedure van gerechtelijke reorganisatie en duurt tot en met 31 december van het derde kalenderjaar dat volgt op het kalenderjaar waarin het vonnis tot afsluiting van de procedure van gerechtelijke reorganisatie is uitgesproken.

Deze termijn volgt ook de termijn die in artikel 6.7.3, §1, tweede lid en artikel 6.7.9, §1, tweede lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 is opgenomen voor wat betreft de bijkomende horizontale dakoppervlakte voor nieuw aangesloten gebouwen en bestaande gebouwen die worden aangesloten op het afnamepunt.

Aanvullende flexibiliteit

In aanmerking nemen van alle grondgebonden PV

Conform artikel 6.7.3, §1, derde lid en artikel 6.7.9, §1, derde lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 kan aan de PV-verplichting worden voldaan door fotovoltaïsche zonnepanelen in dienst te nemen op marginale gronden. Marginale gronden zijn bermen en gesloten stortgebieden niet bestemd als natuurgebied of landbouwgebied, onverminderd andere verplichtingen ter zake.⁵ Voorgesteld wordt om PV-installaties op alle gronden toe te staan, ook gronden die niet strikt als marginaal worden gedefinieerd. Voor deze grondgebonden installaties is in de regel een omgevingsvergunning nodig.

Voldoen via 'verbonden vennootschappen'

De eigenaar, erfpachter of opstalhouder die aan de verplichting moet voldoen kan binnen de participatieoptie reeds gebruik maken van een verbonden vennootschap om te participeren in een project ingevolge artikel 6.7.4, §2 en artikel 6.7.9, §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010. Deze flexibiliteit wordt nu doorgetrokken naar de andere opties. Daarmee wordt het ook mogelijk om een PV-installatie (of alternatieve hernieuwbare energie-installatie) te plaatsen op een site van een met de eigenaar, erfpachter of opstalhouder verbonden vennootschappen. De verbonden vennootschap is gedefinieerd in artikel 1:20 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen.

Uitbreiding alternatieven en de participatieoptie met systemen van thermische zonne-energie (PVT en CST)

In afwijking van het plaatsen van een PV-installatie kan conform artikel 6.7.4, §1 en artikel 6.7.9, §1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 ook aan de verplichting worden voldaan door andere hernieuwbare energietechnologieën in dienst te nemen. Als alternatief kan meer bepaald worden geplaatst: een nieuwe windturbine of repowering van een windturbine, een nieuwe warmtekrachtinstallatie op de verbranding van biomassa of biogas als het geen biomethaan betreft, of (vanaf de eerste verstrengingsstap) een nieuwe warmtepomp.

Conform artikel 6.7.4, §1, zesde lid en artikel 6.7.9, §1, zesde lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden de hernieuwbare energietechnologieën die kunnen worden aangewend om als alternatief aan de verplichting te voldoen uiterlijk op 30 juni 2025 door de Vlaamse Regering geëvalueerd. Uit de evaluatie volgt dat fotovoltaïsch-thermische installaties (PVT) en geconcentreerde zonnethermie-installaties (CST) technologieën zijn die aansluiten binnen de bestaande mogelijkheden en een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan het behalen van de verplichting. Deze technologieën bieden een innovatieve manier om zonne-energie te benutten. Voor PVT-installaties geldt dat ze zowel elektriciteit als nuttige warmte kunnen genereren. CST zet zonne-energie om in hernieuwbare warmte aan hoge temperaturen, zodat ze binnen de industrie als proceswarmte kan worden benut. Toepassing van beide technologieën verhoogt niet alleen de productie van hernieuwbare energie, maar substitueert ook de verbranding van fossiele energie en zorgt dus voor een verlaging van de CO₂ uitstoot. Voorgesteld wordt daarom om aanvullende flexibiliteit te voorzien door de toevoeging van deze twee nieuwe hernieuwbare energietechnologieën. Een fotovoltaïsch-thermische installatie is een installatie bestaande uit zonnepanelen die zowel elektriciteit als nuttige warmte opwekt. Een geconcentreerde zonnethermie-installatie is een installatie die ingestraalde zonne-energie concentreert voor nuttige toepassing door gebruik te maken van reflecterende oppervlakken. Enkel nieuwe installaties worden in aanmerking genomen om te voldoen.

⁵ Zie definitie in artikel 1.1.1, §2, 65°/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

Aangezien de PV-verplichting conform artikel 6.7.3, §2 en 6.7.8, §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 is opgelegd op basis van een minimaal piekvermogen van de te plaatsen fotovoltaïsche zonnepanelen in verhouding van het horizontale dakoppervlakte, moet voor andere type installaties een equivalentie worden berekend. Voor windturbines en warmte-krachtinstallaties voorziet de regelgeving reeds in een equivalentiebepaling. Voorgesteld wordt om voor warmtepompen voor ruimteverwarming, PVT- en CST-installaties te rekenen met een equivalent warmtevermogen dat gelijk is aan het nominaal vermogen van de te plaatsen zonnepanelen. Voor een warmtepomp die uitsluitend proceswarmte levert, wordt gerekend met een equivalent warmtevermogen dat gelijk is aan het nominaal vermogen van de te plaatsen zonnepanelen vermenigvuldigd met 0,167 (zie onder).

Het wordt daarnaast ook mogelijk om te participeren in een PVT- of CST-installatie om te voldoen aan de verplichting. Artikel 6.7.4, §2 en artikel 6.7.9, §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden daartoe gewijzigd.

Vervroegen alternatief warmtepomp naar eerste deadline van 30 juni 2025

In artikel 6.7.4, §1 en artikel 6.7.9, §1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 is reeds voorzien dat, als alternatief op het plaatsen van een PV-installatie, ook aan de PV-verplichting kan worden voldaan door het plaatsen van een nieuwe warmtepomp. De warmtepomp wordt echter pas in rekening gebracht vanaf 1 januari 2030 in het eerste verstrengingspad. Het voorliggend ontwerpbesluit stelt voor om het alternatief van de warmtepomp reeds vanaf 30 juni 2025 in rekening te nemen voor het voldoen aan de verplichting. Dit biedt extra flexibiliteit aan eigenaars, erfpachters en opstalhouders in het licht van de eerste deadline. Warmtepompen die warmte onttrekken uit de natuurlijke omgeving, zoals de lucht, het water of de bodem komen daarmee in aanmerking om te voldoen aan de PV-verplichting.

Berekening equivalent te installeren vermogen voor warmteproducerende alternatieven

Het equivalent te installeren vermogen wordt, net zoals in de berekeningsformules voor de alternatieve elektriciteitsopties, berekend aan de hand van deze formule:

$P_{eq} = P_{pv} \times VU_{pv}$ gedeeld door VU_{alt} . Voor PVT en CST is het aantal VU_{alt} ongeveer gelijk aan het aantal vollasturen voor PV, en wordt het te installeren vermogen gelijk gesteld aan het te installeren vermogen aan PV.

Voor warmtepompen moeten we enkel het hernieuwbaar energiegedeelte beschouwen, en wordt dit:

$P_{eq} = P_{pv} \times VU_{pv}$ gedeeld door VU_{alt} en vermenigvuldigd met $SPF/(SPF-1)$, met SPF de seasonal performance factor.

Ingevuld voor warmtepompen gericht op ruimteverwarming komt dit eveneens neer op $P_{eq} = P_{pv}$.

Warmtepompen gericht op proceswarmte worden echter meestal gedurende een veel groter aantal vollasturen ingezet. Dit type is nog niet veel toegepast in Vlaanderen, en we baseren ons voor gemiddelde parameters voor aantal vollasturen en SPF op een Europese studie⁶ naar het potentieel voor industriële warmtepompen in de sectoren met het belangrijkste toepassingsgebied. Ingevuld in de formule ($VU=7741u$, $SPF = 3,28$) geeft dit $P_{eq}=P_{pv} \times 0,167$.

A.2 Verhoging bandingfactor wind vanaf startdatum 1 januari 2026 tot 31 december 2029

Het regeerakkoord 2024-2029 schrijft voor dat het steunniveau voor windenergie wordt geëvalueerd:

“Voortbouwend op de evaluatie van het transitie-instrument onderzoeken we alternatieve steunmechanismen voor wind zoals bijvoorbeeld een tweezijdig bijpascontract (2-sided contract for difference).”

⁶ An estimation of the European industrial heat pump market potential
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1364032120308297>

Het regeerakkoord stelt tevens een aanzienlijke groei voorop:

Tegen 2030 verhogen we de ambities inzake hernieuwbare energieproductie fors tot een geïnstalleerde capaciteit voor wind tot 2,8 GW en voor zon tot 10 GW.

De beleidsnota Energie en Klimaat 2024-2029 vermeldt verder:

In afwachting van dit nieuwe steunmechanisme bekijken we welke risicodekking binnen het huidig certificatensysteem opportuun is voor nieuwe investeringen in windturbines. We vermijden in elk geval oversubsidiëring.

Aanpassing maximale bandingfactor:

Voor windprojecten met een startdatum in 2025 werd in overeenstemming met het regeerakkoord van 2019-2024 een maximale bandingfactor van 0 bepaald. Bijkomend werd bepaald dat de maximale bandingfactor voor nieuwe projecten met een startdatum vanaf 1 januari 2026 nooit hoger kan liggen dan de maximale bandingfactor die geldt voor startdatum 2025. Dit betekent dat de maximale bandingfactor voor installaties op basis van windenergie, binnen de huidige regelgevende context, nooit meer dan 0 kan bedragen voor projecten met een startdatum vanaf 1 januari 2026.

Het ontwerpbesluit voorziet om de maximale bandingfactor voor nieuwe windprojecten met een startdatum vanaf 1 januari 2026 tot 31 december 2029 op te trekken naar 0,4.

Dat is nodig om – rekening houdend met onder meer de door inflatie aanzienlijk toegenomen kapitaalkosten en materiaalkosten⁷ – terug steun te kunnen geven aan nieuwe projecten die zonder deze ondersteuning niet rendabel kunnen gebouwd en uitgebaat worden. De in voetnoot vermelde studies illustreren deze kostenstijging. Onderstaande figuur geeft aan hoe die kosten worden doorgerekend in de verkoopprijzen van onshore turbines en leiden tot dalende (zelfs negatieve) marges bij de Europese turbineproducenten.

⁷ IRENA (2023), Renewable Power Generation Costs in 2022;

FitchRatings (2023), Rising Costs Squeeze European Wind Turbine Manufacturers' Margins;

EnergyMonitor.ai (2023), Data insight: the cost of a wind turbine has increased by 38% in two years;

AURES (2022), Renewable energy financing conditions in Europe: survey and impact analysis Insights on cost of capital, significance of explanatory variables, and cash-flow impacts on support cost in auction and non-auction environments;

BNEF (2023), Cost of Clean Energy Technologies Drop as Expensive Debt Offset by Cooling Commodity Prices.

<https://about.bnef.com/blog/cost-of-clean-energytechnologies-drop-as-expensive-debt-offset-by-cooling-commodity-prices/> ;

IMF (2023), Commodity Data Portal. <https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices>

European Onshore Wind Turbine Suppliers' Average Selling Prices and EBIT Margin

Source: Fitch Ratings, company data

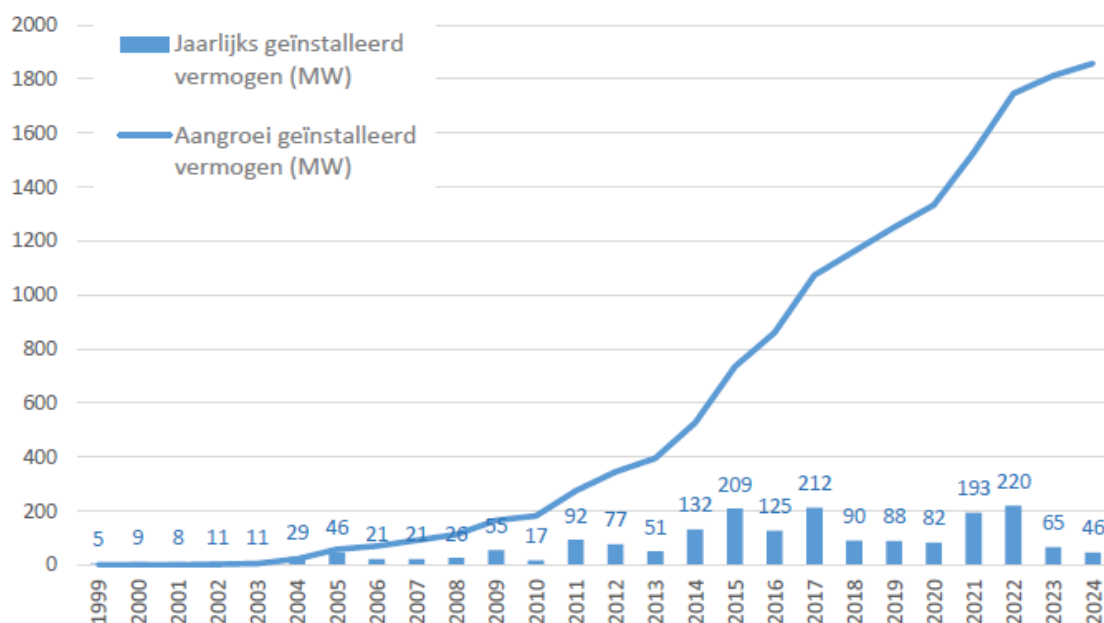
FitchRatings

Het gebrek aan investeringszekerheid en rendabele businesscases, vertaalt zich dan ook in een afname van de jaarlijks nog geïnstalleerde nieuwe turbines in Vlaanderen. In 2024 bevond het bijkomend geïnstalleerd vermogen aan windenergie met 46 MW, zich op het laagste peil van de voorbij 10 jaar (zie figuur)⁸. Om de doelstelling van het regeerakkoord te halen (2,8 GW tegen 2030) is er nood aan 160 MW/jaar bijkomende windenergie op land. Dat is 3 tot 4 keer meer dan wat in 2024 gerealiseerd werd.

Tussen midden 2021 en 2023 werden uiteindelijk 9 projecten goed voor 16 turbines en een totaal vermogen van 59MW ondanks definitieve omgevingsvergunning niet gebouwd, wat wijst op een gebrek aan steun om de projecten rendabel te kunnen uitbaten (VWEA ledenbevraging).

⁸ <https://vwea.be/onshore-windsector-realiseert-slechts-een-vierde-van-de-vlaamse-ambities/>

Geïnstalleerd vermogen windenergie in Vlaanderen

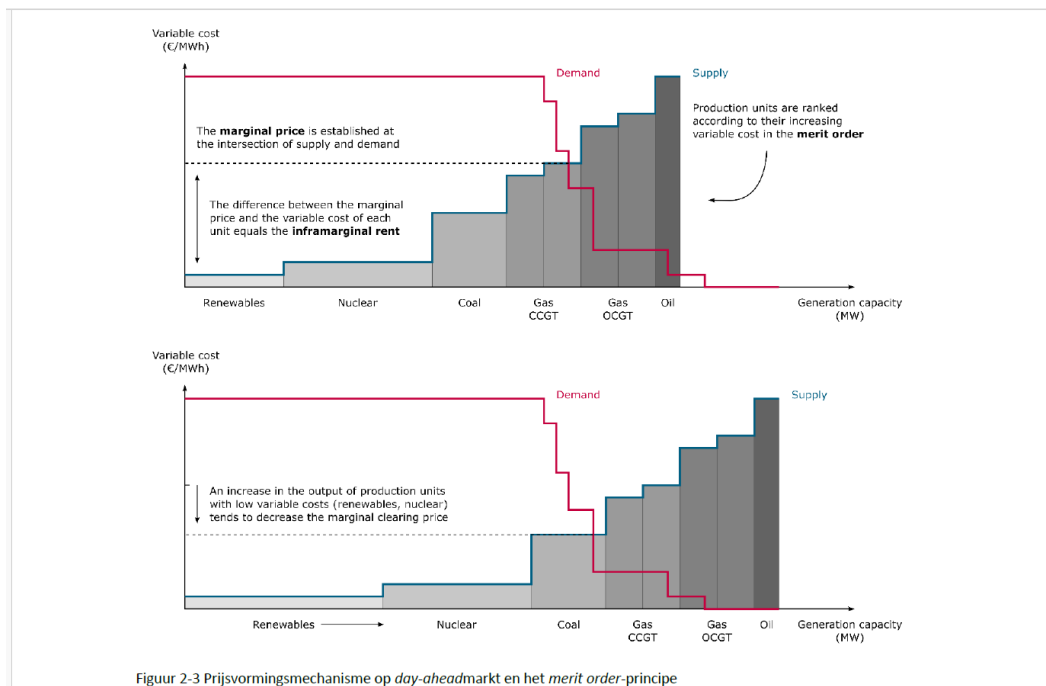
Zonder nieuwe steun voor nieuwe windturbines – middels het optrekken van de maximale bandingfactor – blijft de doelstelling van het Vlaamse regeerakkoord van 2,8 GW geïnstalleerd vermogen aan wind tegen 2030, dus buiten bereik.

Het risico op oversubsidiëring bij het optrekken van de maximale bandingfactor wordt uitgesloten door het ministerieel besluit dat de effectieve bandingfactor vastlegt in functie van de berekening van de onrendabele top. De effectieve bandingfactor kan nooit hoger zijn dan de maximale bandingfactor, maar kan wel lager zijn of 0 bedragen. De berekeningsmethode voor de onrendabele top en de parameters die daartoe zijn vastgelegd in het Energiebesluit garanderen een vastgelegde rendabiliteit voor een representatieve referentie-installatie, waarbij oversubsidiëring vermeden wordt. Deze steun wordt vervolgens jaarlijks geactualiseerd, zodat de steun ook vermindert indien de elektriciteitsinkomsten zouden stijgen.

Daarnaast hoeft een hogere bandingfactor (op een beperkt volume aan bijkomende nieuwe windturbines) niet te betekenen dat de netto-kosten voor de consument zullen toenemen. Een hogere capaciteit aan windenergie leidt tot een neerwaartse druk op de groothandelsprijzen wat ook de consument finaal ten goede komt.

In de “Studie over de impact van de integratie van hernieuwbare energiebronnen op de werking van de korte termijnmarkten voor elektriciteit” die de CREG publiceerde op 10 oktober 2024⁹, wordt het oorzakelijk verband geduid tussen bijkomende hernieuwbare energieproductie met lagere marginale kosten en lagere groothandelsprijzen (zie onderstaande figuur). Hoe groter het geïnstalleerd vermogen aan en elektriciteitsproductie uit windturbines, hoe minder uren dat gascentrales draaien en met hun grotere marginale kost de prijs zetten voor de hele markt.

⁹ <https://www.creg.be/nl/publicaties/studie-f2866>

De studie maakt in de onderstaande grafiek de negatieve relatie tussen de productie van zonne- en windenergie en de Belgische day-ahead groothandelsprijzen concreet.

Impact of solar and wind generation on day-ahead prices

Hourly Belgian day-ahead prices (vertically, in €/MWh) and renewable generation in Belgium (horizontally, in MWh/h) in 2024

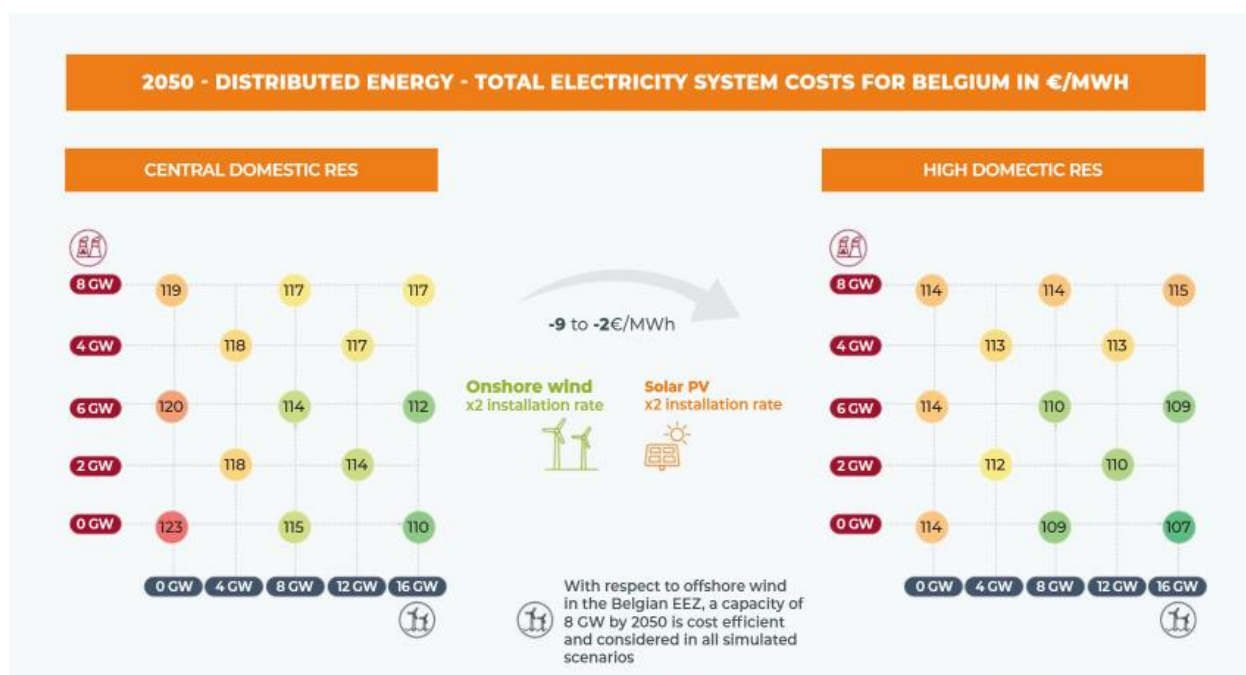

Source: calculations CREG based on data Elia and Entso-E Transparency Platform

Op basis van deze studie kan worden berekend dat voor elke 100 MW wind extra, de day-ahead groothandelsprijs met 0,77€ omlaag gaat.

Voor bedrijven en consumenten met dynamische en variabele prijscontracten kan dit een onmiddellijk voordeel opleveren. De evolutie van de day-ahead markt heeft uiteraard ook een impact op de forward markten. Voor de andere klanten met vaste of variabele contracten zullen de effecten van de daling van de groothandelsprijzen later vertaald worden in de contracten. Met een verbruik van 49,6TWh in Vlaanderen zou de impact van 150 MW bijkomende windenergie een prijsdaling van ongeveer 15,4M €/jaar veroorzaken¹⁰. Indien de volgende jaren telkens 150MW wind kan gerealiseerd worden, zou de totale besparing volgens deze regel kunnen oplopen tot 92,4M€/jaar voor de Vlaamse bedrijven en gezinnen.

Om dit prijsverlagend effect te illustreren, verwijzen we daarnaast ook naar de studie die Elia publiceerde op 24 september 2024. Die studie over het Belgische energiesysteem in aanloop naar 2050¹¹ geeft aan dat het sneller ontwikkelen van binnenlandse hernieuwbare energiebronnen in elk scenario heel kostenefficiënt is. De grafiek wijst op een daling van de systeemkost voor elektriciteit in de “High Domestic RES” scenario’s met 2 tot 9 €/MWh, zelfs bij een zeer grote groei van offshore windenergie tot 16 en/of een forse toename van kernenergie tot 8 GW.

Afhankelijk van de uiteindelijke onrendabele-top-berekening en de daaruit voortvloeiende representatieve bandingfactor kan de verhoging van de maximale bandingfactor voor windturbines anderzijds leiden tot het opnieuw toekennen van groenestroomcertificaten en daaraan gekoppelde steun aan windturbine-exploitanten. Het gaat om een beperkt volume aan certificaten (worst case scenario 150 MW x 2350 vollasturen x bandingfactor 0,4, namelijk ongeveer 141.000 certificaten per jaar voor 150 MW aan nieuwe windturbines). Gebaseerd op een marktwaarde van 93€ per certificaat zou dit een maximaal

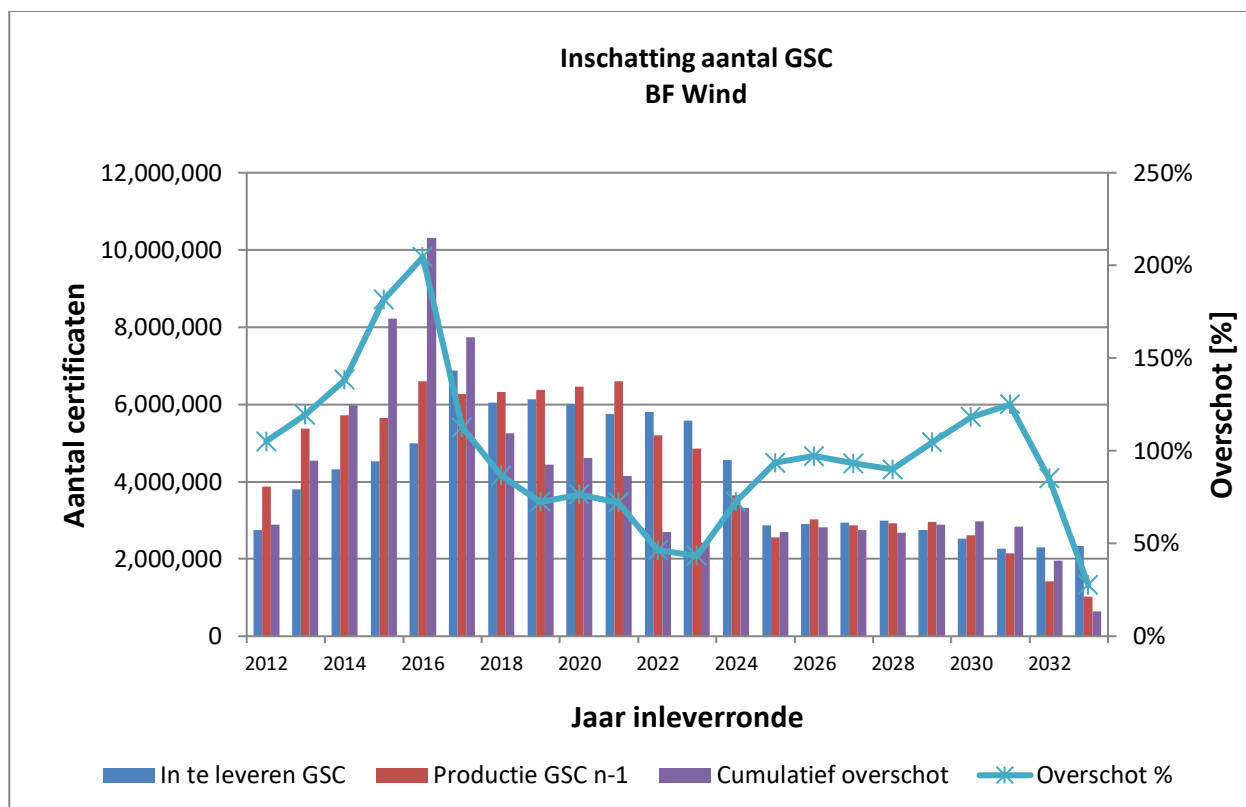
¹⁰ Berekening: (2350 vollasturen/8760 uur) * 0.77188 €/MWh * 49 600 000 MWh= 15,4 miljoen €/150MW.

¹¹ Belgian Electricity System Blueprint for 2035-2050, 24 september 2024:

https://www.elia.be/nl/nieuws/persberichten/2024/09/20240924_elia-publishes-blueprint-for-the-belgian-electricity-system-2035-2050.

steunvolume betekenen (worst-case scenario) van 13,1 miljoen euro per jaar per 150 MW bijkomende windturbines, wat lager is dan de verwachte daling van de groothandelsprijs (zie hoger).

Uit VREG-gegevens aangaande de inleveringsronde van 31 oktober 2024 en uit deel 3 van het VEKA-onrendabele-toppenrapport van 30 juni 2024 blijkt dat er eerder een certificaten tekort is voor een goede marktwerking. Om die reden werd de certificateninlevering voor 2024 ook uitgesteld naar 31 oktober. In onderstaande figuur is ook zichtbaar dat het overschot daardoor terug stijgt naar ongeveer 100% wat ook de gewenste grootte-orde is om een normale marktwerking op de certificatenmarkt te creëren. Ook de komende jaren tot 2030 wordt op basis van de verdere prognoses uit het onrendabele-toppen-rapport eerder een krapte op de certificatenmarkt verwacht. Er is dus geen reden om de quota op te trekken of om nog een certificatenopkoop uit te voeren. Er is daarom geen direct nadelig effect op de factuur of op de begroting van de extra toekenning van groenestroomcertificaten voor windenergie.

Het aantal voor te leggen groenestroomcertificaten bedroeg ongeveer 4,56 miljoen op 31 oktober 2024. Het quotum dat het aantal voor te leggen certificaten bepaalt is daarbij gedaald van 21,5% voor de jaren 2019 tot en met 2023 naar 18% in 2024 en daalt in de daaropvolgende jaren verder naar 11% voor 2025 tot en met 2028, 10% in 2029, 9% in 2030 en 8% vanaf 2031. De impact op de factuur ten gevolge van de certificatenquota zal dus de komende jaren ook nog aanzienlijk verder dalen.

Er is dus (indien de quota ongewijzigd blijven zoals gepland) op middellange termijn enkel een voordelig effect op de marktprijzen, waarvan zowel bedrijven als huishoudens kunnen genieten. Op lange termijn zullen de extra certificaten echter wel moeten terugbetaald worden vanuit de elektriciteitsgebruikers. In onderstaande tabel vergelijken we daarom de worst-case extra steunkosten met de voordelige impact op de elektriciteitsprijzen (we kennen deze effecten toe op de momenten dat ze ontstaan, d.w.z. het jaar van productie) om zo het netto maatschappelijk effect te berekenen.

Miljoen euro	2026	2027	2028	2029
Neerwaarts effect op groothandelsprijzen	-15,4	-30,8	-46,2	-61,6
Worst case extra steunvolume	+13,1	26,2	39,3	52,4
Netto effect	-2,3	-4,6	-6,9	-9,2

Op die manier kan tot en met 2029 tijdens deze legislatuur nog minstens 23 miljoen uit de elektriciteitsfactuur gehaald worden. Dit levert ook een bijdrage aan de gewenste daling van de elektriciteitsprijs.

In functie van de jaarlijkse berekening van de resulterende bandingfactor in het onrendabele toppen-rapport, zal VEKA in dit rapport ook een evaluatie maken van het netto-effect op basis van het hierboven geraamde prijsverlagend effect op de groothandelsprijzen in verhouding tot de kosten tengevolge van de onrendabele top vastgelegd in het betreffende onrendabele-toppen-rapport. Indien zou blijken dat er ten gevolge van de hernieuwde certificatensteun toch een opwaarts netto-effect is op de groothandelsprijzen, zal de maatregel worden stopgezet.

Aanpassing vermogenscategorieën:

Daarnaast tonen recente ontwikkelingen steeds grotere turbines op de markt. Om in te spelen op deze technologische vooruitgang stelt deze nota voor om twee extra projectcategorieën toe te voegen: nieuwe installaties met betrekking tot wind op land, met een bruto nominaal vermogen per turbine groter dan 4,5 MWe tot en met 7,5 MWe waarbij het project voorziet in burgerparticipatie en nieuwe installaties met betrekking tot wind op land, met een bruto nominaal vermogen per turbine groter dan 4,5 MWe tot en met 7,5 MWe waarbij het project niet voorziet in burgerparticipatie. Op die manier wordt bovendien vermeden dat voor projecten van dergelijke grootte een arbeidsintensieve en projectspecifieke berekeningsmethodiek moet worden toegepast, en krijgen potentiële investeerders ook sneller zicht op de te verwachten steunhoogte.

Bijkomend worden de bestaande projectcategorieën voor windenergie samengevoegd in twee projectcategorieën: nieuwe installaties met betrekking tot wind op land, met een bruto nominaal vermogen per turbine groter dan 300 kWe tot en met 4,5 MWe waarbij het project voorziet in burgerparticipatie en nieuwe installaties met betrekking tot wind op land, met een bruto nominaal vermogen per turbine groter dan 300 kWe tot en met 4,5 MWe waarbij het project niet voorziet in burgerparticipatie. Ervaring toont aan dat er de voorbije jaren nauwelijks tot geen windturbines werden geplaatst met een vermogen lager dan 2 MWe. Er wordt desondanks voorgesteld om de ondergrens gelijk te houden aan 300 kWe om de mogelijkheid tot installatie van kleinere turbines te vrijwaren.

A.3 Wijzigingen call groene warmte

Er wordt een beperkt aantal wijzigingen voorgesteld binnen de call groene warmte, het investeringssteunprogramma voor nieuwe projecten van groene warmte, restwarmte of energie-efficiënte stadsverwarming. De wijzigingen worden thans doorgevoerd zodat deze kunnen worden toegepast in de eerstvolgende call groene warmte, die in het najaar van 2025 zal worden georganiseerd.

Onder meer wordt voor steunaanvragen betreffende energie-efficiënte stadsverwarming of -koeling een belemmering weggenomen. Momenteel worden alle warmte- en koudeafnemers die reeds werden

opgenomen in een goedgekeurd project permanent uitgesloten binnen de call¹², ook indien het project na goedkeuring niet uitgevoerd werd. Voorgesteld wordt de uitsluiting te beperken tot warmte- en koudeafnemers die zijn opgenomen in een goedgekeurd project dat lopende is of dat reeds in gebruik genomen is. Concreet zullen hierdoor de warmte- en koudeafnemers van goedgekeurde projecten die niet zijn uitgevoerd opnieuw kunnen worden meegenomen in steunaanvragen.

Voorts worden er aan aantal kleinere wijzigingen doorgevoerd. Zo wordt delegatie aan de minister gegeven om 'de investeringskosten die nodig zijn om de economisch aantoonbare vraag in te vullen' in een ministerieel besluit nader te bepalen. Dit biedt duidelijkheid, aangezien in de praktijk regelmatig blijkt dat dit begrip voor aanvragers niet altijd even eenduidig is.

Ten laatste wordt naar aanleiding van het arrest van de Raad van State nr. 261.925 voorgesteld om de sanctie voor het niet tijdig bezorgen van het bewijs van de bankwaarborg aan het VEKA op te heffen, terwijl de sanctie voor het niet tijdig stellen van de bankwaarborg zelf behouden blijft. Deze wijziging wordt parallel doorgevoerd binnen de call groene stroom.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

ARTIKEL 1

Het ontwerpbesluit voorziet in de toevoeging van drie definities in artikel 1.1.1, §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010. Deze definities kaderen binnen de regelgeving met betrekking tot de PV-verplichting, uit Titel VI, Hoofdstuk VII van het Energiebesluit van 19 november 2010:

- 'fotovoltaïsch-thermische installatie': deze definitie wordt ingevoegd, aangezien in artikel 6.7.4, §1 en §2 en artikel 6.7.9, §1 en §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 aanvullende flexibiliteit wordt voorzien door de toevoeging van dit type PVT-installatie, en hier nog geen definitie in de regelgeving voor werd opgenomen. Een fotovoltaïsch-thermische installatie is een installatie bestaande uit zonnepanelen die zowel elektriciteit als nuttige warmte opwekt;
- 'geconcentreerde zonnethermie-installatie': daarnaast wordt in artikel 6.7.4, §1 en §2 en artikel 6.7.9, §1 en §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 ook voorzien dat dit type CST-installatie mag worden gebruikt om aan de PV-verplichting te voldoen. Een geconcentreerde zonnethermie-installatie is installatie die ingestraalde zonne-energie concentreert voor nuttige toepassing door gebruik te maken van reflecterende oppervlakken;
- 'repowering': reeds kon conform artikel 6.7.4, §1 en §2 en artikel 6.7.9, §1 en §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden voldaan aan de PV-verplichting door de repowering van een windturbine, of de participatie in een project voor de repowering van een windturbine. In dat geval wordt enkel het extra nominaal vermogen na de repowering van de windturbine beschouwd. Er is heden echter nog geen definitie van repowering in de regelgeving opgenomen. Voorgesteld wordt daarom om in de regelgeving een duidelijke definitie van repowering op te nemen. Deze definitie wordt letterlijk overgenomen uit artikel 2, 10) van richtlijn (EU) 2018/2001. Repowering wordt zo gedefinieerd als 'het vernieuwen van hernieuwbare energie producerende elektriciteitscentrales, met inbegrip van de volledige of

¹² Meer bepaald is in artikel 7.4.1, paragraaf 1, vijfde lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 bepaald dat de geproduceerde warmte en koude en de te benutten restwarmte niet meer kan worden gebruikt bij de berekening van de CO₂-besparing, als de economisch aantoonbare warmte- of koudevraag al is gebruikt in de berekening van de CO₂-besparing van een ander project dat is goedgekeurd of goedgekeurd kan worden voor steun.

gedeeltelijke vervanging van installaties of exploitatiesystemen en apparatuur, teneinde de capaciteit te vervangen of de efficiëntie of capaciteit van de installatie te verhogen’.

ARTIKEL 2

De berekening van de bandingfactoren gebeurt volgens de regeling van Hoofdstuk II/1 van Titel VI van het Energiebesluit van 19 november 2010. In artikel 6.2/1.1 van hetzelfde besluit zijn wat betreft deze berekening enkele gemeenschappelijke bepalingen opgenomen. Hier zijn onder meer de maximale bandingfactoren voor verschillende types installaties in bepaald, in functie van de startdatum.

Momenteel zijn de maximale bandingfactoren voor nieuwe projecten tot en met startdatum 2025 in artikel 6.2/1.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 vastgelegd, waarbij de maximale bandingfactor voor projecten op basis van windenergie met startdatum in 2025 is vastgelegd op 0. Het artikel bepaalt ook dat maximale bandingfactoren voor projecten met startdatum vanaf 1 januari 2026 worden vastgelegd door de minister voor installaties die behoren tot de representatieve projectcategorieën vermeld in artikel 6.2/1.2, eerste lid van het Energiebesluit van 19 november 2010, of in artikel 6.2/1.4, eerste lid van het Energiebesluit van 19 november 2010, en voor de niet-representatieve projectcategorieën vermeld in artikel 6.2/1.7, § 1, eerste lid van het Energiebesluit van 19 november 2010. Deze maximale bandingfactoren liggen nooit hoger dan de maximale bandingfactoren die gelden voor projecten met startdatum in 2025, wat betekent dat de maximale bandingfactor 0 voor wind voor nieuwe projecten binnen het huidig regelgevend kader zou blijven doorlopen.

Voorgesteld wordt om voor nieuwe windprojecten de maximale bandingfactor vanaf startdatum 1 januari 2026 tot 31 december 2029 vast te leggen op 0,4. Voor nieuwe windprojecten met startdatum vanaf 1 januari 2030 is de maximale bandingfactor opnieuw 0.

Aan de maximale bandingfactoren voor nieuwe projecten op basis van andere technologieën wordt niets gewijzigd.

In het laatste lid van artikel 6.2/1.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt ten slotte een kleine rechtzetting doorgevoerd. Hier moet worden verwezen naar het nieuwe elfde en twaalfde lid.

ARTIKEL 3

In artikel 6.2/1.2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt in functie van de bovenstaande algemene toelichting een herindeling van de representatieve projectcategorieën voor nieuwe windprojecten voorgesteld.

De projectcategorie voor nieuwe installaties met een bruto nominaal vermogen per turbine groter dan 300 kWe tot 2,5 MWe en de projectcategorie voor nieuwe installaties met een bruto nominaal vermogen per turbine vanaf 2,5 MWe tot en met 4,5 MWe worden samengevoegd. Daarnaast wordt een nieuwe projectcategorie toegevoegd voor nieuwe installaties met een bruto nominaal vermogen per turbine groter dan 4,5 MWe tot en met 7,5 MWe. Binnen de projectcategorieën blijft het onderscheid behouden tussen projecten die voorzien in burgerparticipatie en andere projecten.

ARTIKEL 4

Naast de representatieve projectcategorieën in artikel 6.2/1.2 van het Energiebesluit van 19 november 2010, zijn in artikel 6.2/1.7 van het Energiebesluit van 19 november 2010 ook twee niet-representatieve projectcategorieën voor nieuwe windprojecten opgenomen.

Dit betreft ten eerste de projectcategorie voor grote windprojecten met een bruto nominaal vermogen per turbine groter dan 4,5 MWe. Aangezien er een nieuwe representatieve projectcategorie wordt

toegevoegd voor installaties met een bruto nominaal vermogen per turbine groter dan 4,5 MWe tot en met 7,5 MWe, wordt de drempel van deze categorie opgetrokken naar 7,5 MWe.

Daarnaast bestaat ook de niet-representatieve projectcategorie voor nieuwe windprojecten met een bruto nominaal vermogen per turbine groter dan 300 kWe tot en met 4,5 MWe, die injecteren in een directe lijn die de eigen site overschrijdt. Voorgesteld wordt om ook hier de drempel op te trekken van 4,5 MWe naar 7,5 MWe.

ARTIKEL 5 t/m 13

In deze artikelen zijn de eerder toegelichte wijzigingen binnen de PV-verplichting (zie boven onder 2.A.1) uitgeschreven.

De PV-verplichting is in het Energiebesluit van 19 november 2010 opgedeeld in twee afdelingen:

- enerzijds de PV-verplichting voor grote afnemers, opgenomen in afdeling II, hoofdstuk VII, titel VI van het Energiebesluit van 19 november 2010;
- anderzijds de PV-verplichting publieke organisaties, opgenomen in afdeling III, hoofdstuk VII, titel VI van het Energiebesluit van 19 november 2010.

Hoewel de bepalingen in deze afdelingen vrijwel identiek zijn, zijn de verplichtingen juridisch-technisch van elkaar te onderscheiden. Dit betekent dat de voorgestelde wijzigingen zowel in de voormelde afdeling II als de afdeling III moeten worden opgenomen. Artikel 6 tot en met 9 van het ontwerpbesluit zijn daarmee analoog aan artikel 10 tot en met 13.

De voorgestelde uitstelregelingen worden geïntegreerd in de bestaande regelgeving. Reeds zijn in artikel 6.7.5 en artikel 6.7.10 van het Energiebesluit van 19 november 2010 opgenomen het uitstel en de uitzondering voor gebouwen of delen van gebouwen die worden gesloopt of waarvan het dak wordt vervangen, al dan niet met heropbouw of dakvervanging. In die gevallen is uitstel of uitzondering mogelijk voor het dakoppervlakte van de gebouwen of het dak (geheel of gedeeltelijk) dat wordt gesloopt. Voorgesteld wordt om de uitstelregelingen voor de overdracht van gebouwen en onderneming in moeilijkheden in voormelde artikelen te schrijven, aangezien in deze regelingen het uitstel ook van toepassing is op het horizontale dakoppervlakte van de gebouwen die worden overgedragen of in eigendom zijn van de onderneming die zich in een procedure faillissement of gerechtelijke organisatie bevindt.

Er wordt daarnaast voorgesteld een nieuw artikel 6.7.5/1 en artikel 6.7.10/1 in te voegen, waar de uitstelregelingen in worden opgenomen die van toepassing zijn op het afnamepunt dat onder de verplichting valt:

- uitstel voor contractuele verbintenissen aangegaan vóór 30 juni 2025;
- uitstel voor omgevingsvergunningsaanvragen aangevraagd vóór 30 juni 2025;
- uitstel voor beroep tegen een definitieve beslissing inzake een omgevingsvergunningsaanvraag;
- uitstel voor overheidsopdrachten gepubliceerd vóór 30 juni 2025.

De procedure voor het melden van het uitstel verloopt in alle voorgestelde uitstelregelingen gelijkaardig. Er moet steeds melding van het uitstel worden gemaakt aan het VEKA, via een elektronisch formulier dat door het VEKA ter beschikking wordt gesteld, waarbij de in de regelgeving vermelde gegevens aan het VEKA worden bezorgd. Het uitstel is niet van toepassing als de melding is ingediend na de in de regelgeving opgenomen termijn. Het gaat daarbij om vervaltermijnen: als de termijn voor melding van het uitstel is overschreden, vervalt het recht op uitstel en geldt het uitstel niet. Als aan alle voorwaarden is voldaan en de volledige melding wordt gedaan binnen de gestelde termijn, geldt het uitstel van rechtswege. Het VEKA is met andere woorden niet gehouden om te beslissen over de toekenning van het uitstel, aangezien het automatisch van toepassing wordt zodra de melding correct en tijdig is ingediend en aan alle voorwaarden voor het uitstel is voldaan.

Er zijn verschillende uitstelregelingen waar de duur van het uitstel afhankelijk is van een toekomstige datum. Omdat deze data op voorhand niet bekend zijn, en het VEKA hier niet automatisch van op de hoogte wordt gebracht, wordt voorgesteld om een meldingsplicht op te leggen aan de indiener van het uitstel. Uiterlijk zestig dagen na één van de volgende data wordt aan het VEKA gemeld:

- bij uitstel voor volledig en ontvankelijk verklaarde omgevingsvergunningaanvragen ingediend voor 30 juni 2025, de datum waarop de definitieve beslissing van de vergunningverlenende overheid over de omgevingsvergunning werd genomen. Als dit uitstel wordt verlengd in geval van een beroep tegen de beslissing bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, de datum van de (laatste) uitspraak door de Raad voor Vergunningsbetwistingen;
- bij uitstel in geval van een beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen, de datum van de (laatste) uitspraak door de Raad voor Vergunningsbetwistingen; bij uitstel in geval van een onderneming in procedure faillissement of gerechtelijke reorganisatie, de datum van het vonnis tot sluiting van het faillissement of gerechtelijke reorganisatie.

De melding moet binnen zestig dagen na de hierboven vermelde data gebeuren. Deze termijn wordt beschouwd als een termijn van orde, wat betekent dat het overschrijden ervan niet automatisch leidt tot verval van het uitstel, maar wel wordt verwacht dat de indiener de melding tijdig uitvoert. Zonder deze meldingen is het immers niet duidelijk tot en met welke datum het uitstel geldt, wat tot rechtsonzekerheid voor de betrokkenen en het overheid leidt.

Er wordt tot slot in de algemene bepalingen van de PV-verplichting een toevoeging voorgesteld die noodzakelijk is in het licht van Europese staatssteunregels. Een steunmaatregel is in beginsel slechts toelaatbaar indien deze een “stimulerend effect” heeft.¹³ Dit betekent dat installaties die worden geplaatst om aan een verplichting te voldoen niet in aanmerking kunnen komen voor steun (en vice versa). Reeds werden in de regelingen m.b.t. groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten (artikel 6.2/1.1, vierde en vijfde lid van het Energiebesluit van 19 november 2010) en de call groene stroom (artikel 7.11.1, §1, tiende lid van het Energiebesluit van 19 november 2010) daarom bepalingen opgenomen het niet mogelijk maken om steun te verkrijgen voor installaties die worden geplaatst om aan de verplichting te voldoen.¹⁴ Door het voorstel om aanvullende flexibiliteit te voorzien door middel van de plaatsing van nieuwe warmtepompen, PVT- en CST installaties, worden vele nieuwe mogelijke steunregelingen gevat waarmee de PV-verplichting in conflict kan komen. Zo kan enkel voor nieuwe warmtepompen aanspraak worden gemaakt op verschillende subsidies: Mijn VerbouwPremie, Call Groene Warmte, Ecologiepremie+, GREEN investeringssteun... Het voert te ver om dergelijke anti-cumul maatregelen volledig te regelen binnen elke afzonderlijke steunregeling. In plaats daarvan is het aangewezen om op een overkoepelend niveau binnen de PV-verplichting te verduidelijken dat installaties waarvoor een subsidie (als vermeld in artikel 2, 34° van Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019) is of wordt verkregen, niet in aanmerking worden genomen om aan de verplichting te voldoen. Er wordt voorts een bepaling voorgesteld die moet voorkomen dat de hoger vermelde bepalingen in de certificatenregeling en de call groene stroom niet worden overschreven.

ARTIKEL 14 t/m 17

Binnen de regeling voor de ondersteuning van nuttige groene warmte, restwarmte en energie-efficiënte stadsverwarming of -koeling (“call groene warmte”) worden verschillende wijzingen voorgesteld. Deze wijzigingen worden voorgesteld om toegepast te kunnen worden bij de eerstvolgende call groene

¹³ Zie punt 26 van de Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022 (“CEEAG”): *“Alleen indien steun een stimulerend effect heeft, kan deze worden beschouwd als een maatregel die een economische activiteit vergemakkelijkt. Van een stimulerend effect is sprake wanneer de steun de begunstigde ervan ertoe aanzet zijn gedrag te veranderen, extra economische activiteiten te ondernemen of milieuvriendelijkere economische activiteiten te ondernemen, die hij zonder de steun niet zou uitvoeren, dan wel beperkt of anders zou uitvoeren”.*

¹⁴ Deze bepalingen zijn van toepassing vanaf inwerkingtreding ervan, waardoor het wel nog mogelijk is dat steun wordt gecumuleerd met het voldoen aan de verplichting voor installaties die voor inwerkingtreding zijn ingediend.

warmte, die staat gepland voor het najaar van 2025. Ook wordt een kleine wijziging voorgesteld binnen de call groene stroom.

- Artikel 7.4.1, §1, vijfde lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt gewijzigd, om te bepalen dat enkel de CO₂-besparing opgenomen in goedgekeurde projecten die nog in uitvoering zijn of in dienst genomen werden uitgesloten is bij de berekening van de CO₂-besparing voor nieuwe aanvragen. Hierdoor kunnen warmte- en koudeafnemers van goedgekeurde, maar niet-uitgevoerde projecten opnieuw worden meegenomen in steunaanvragen.
- In artikel 7.4.2, §1, veertiende lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 wordt een kleine rechtzetting doorgevoerd. Voorgesteld wordt om dit lid gelijk te trekken met het dertiende lid, voor wat betreft de eis dat een nieuwbouw aangesloten op een warmtenet moet voldoen aan de EPB-eisen *'of een administratieve geldboete van minder dan 250 euro heeft'*. Een administratieve geldboete van minder dan 250 euro wordt conform artikel 13.4.6 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 niet opgelegd, omdat dergelijke kleine afwijkingen niet als ernstig genoeg worden beschouwd om sancties te rechtvaardigen. Hiermee wordt voorkomen dat marginale overtredingen van de EPB-eisen tot uitsluiting leiden.
- Voorgesteld wordt verder om delegatie aan de minister te verlenen om nadere regels vast te leggen met betrekking tot een tweetal verplichte elementen uit het aanvraagdossier.

Ten eerste *'de investeringskosten die nodig zijn om de economisch aantoonbare vraag in te vullen'*. Bij aanvragers bestaat soms onduidelijkheid over de invulling van deze bepaling. De bestaande delegatie in artikel 7.4.3, §1, zevende lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 voorziet dat de minister nadere regels kan vastleggen om te *berekenen* welke investeringskosten nodig zijn om de economisch aantoonbare vraag in te vullen. Er wordt verduidelijkt dat de minister nadere regels kan vastleggen om te *bepalen* welke investeringskosten in rekening moeten worden gebracht bij de aanvraag.

Ten tweede *'de financiële steun voor alle investeringskosten waarop een beroep kan worden gedaan in het kader van andere ondersteuningsmaatregelen of in het kader van artikel 7.4.1, §1, eerste lid'*. Door in een ministerieel besluit in het kader van de organisatie van de call duidelijk te stellen welke financiële steun in rekening moet worden gebracht, wordt de rechtszekerheid voor aanvragers verbeterd. Deze bevoegdheid geeft de minister ook de flexibiliteit om snel in te spelen op wijzigingen in andere ondersteuningsregelingen en om ervoor te zorgen dat het steunprogramma voor groene warmte en energie-efficiënte projecten op een consistente manier wordt uitgevoerd.

- In artikel 7.4.3, §1, tweede lid en artikel 7.4.3, §1, zesde lid worden twee bepalingen geschrapt die ingevolge de gewijzigde Verordening (EU) nr. 651/2014 (AGVV) vanaf 1 juli 2023 niet meer noodzakelijk zijn.
- Er wordt bijkomend een kleine wijziging voorgesteld binnen de call groene warmte en de call groene stroom, naar aanleiding van het arrest nr. 261.925 van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 8 januari 2025 (*Vlaamse Gewest v. NV Brepols*).

In het dit arrest vernietigde de Raad van State een beslissing van het VEKA waarin een deelnemer aan de call op grond van artikel 7.11.3, §4 van het Energiebesluit van 19 november 2010 voor drie jaar van de call groene stroom werd uitgesloten omdat de deelnemer het bewijs van de gestelde borg niet tijdig aan het VEKA bezorgde. De Raad van State oordeelde dat de reglementaire voorwaarde, waarbij het niet tijdig *bezorgen* van een borg leidt tot uitsluiting van deelname aan de call, disproportioneel is omdat dit volgende de Raad een vormvereiste is, op voorwaarde dat

de borg tijdig is gesteld. De Raad besliste dat de voorwaarde daarom conform artikel 159 van de Grondwet buiten beschouwing moet worden gelaten. Het komt echter niet aan de administratieve overheid toe om artikel 159 van de Grondwet zelf toe te passen – deze bevoegdheid komt enkel toe aan de rechter.

Voorgesteld wordt om het gelijkaardige artikel 7.11.3, §4 (call groene stroom) en artikel 7.4.3, §4 (call groene warmte) van het Energiebesluit van 19 november 2010 naar aanleiding van arrest van de Raad van State te wijzigen, waarbij de sanctie wel behouden blijft voor het niet tijdig *stellen* van de bankwaarborg. Er wordt niet meer gesanctioneerd op het tijdig bezorgen van de bankwaarborg aan het VEKA.

ARTIKEL 18 en 19

Het VEKA berekent voor nieuwe projecten die onder een representatieve projectcategorie vallen de onrendabele toppen en bandingfactoren conform de berekeningsmethodiek en de parameters, zoals bepaald in bijlage III/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010. Voor niet-representatieve projectcategorieën is de berekeningsmethodiek bepaald in bijlage III/3 van het Energiebesluit van 19 november 2010

In lijn met de wijzigingen zoals voorgesteld in artikel 2 van dit ontwerpbesluit, wordt de verwijzing naar de (aangepaste) projectcategorieën in punt 3 van deze bijlage III/1 en bijlage III/3 correct gezet.

ARTIKEL 20

Dit betreft een overgangsbepaling voor wat betreft de wijzigingen in het kader van de certificatenregeling voor projecten op basis van windenergie. De bepalingen in het ontwerpbesluit zijn voor het eerst van toepassing op de representatieve projectcategorieën voor projecten met een startdatum vanaf 1 januari 2026. Voor niet-representatieve projectcategorieën geldt dat de gewijzigde bepalingen van toepassing zijn op projecten waarvoor op datum van inwerkingtreding van dit besluit nog geen voorlopige of definitieve projectspecifieke bandingfactor is aangevraagd, conform artikel 6.2/1.7, paragraaf 1 of paragraaf 2 van het Energiebesluit van 19 november 2010, zoals van kracht voor de datum van de inwerkingtreding van dit besluit.

ARTIKEL 21

Artikel 6.7.4, §2, negende lid, punt 4° en artikel 6.7.9, §2, negende lid, punt 4°, van het Energiebesluit van 19 november 2010 worden gewijzigd. In de participatieovereenkomsten in het kader van de PV-verplichting wordt een nieuw verplicht element opgenomen: het afnamepunt dat onder de verplichting valt (en waarvoor de participatieovereenkomst wordt aangegaan). Er wordt een overgangsbepaling voorzien waarin wordt bepaald dat deze wijziging slechts van toepassing is voor participatieovereenkomsten die worden aangegaan vanaf de inwerkingtreding van dit besluit.

ARTIKEL 22

Het besluit treedt in werking op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. Dit is een afwijking van de gemeenrechtelijke regel die bepaalt dat een besluit in werking treedt op de tiende dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

De onmiddellijke inwerkingtreding wordt als volgt gemotiveerd:

- de wijzigingen met betrekking tot de PV-verplichting voor grote afnemers moeten uiterlijk op 30 juni 2025 in werking treden, aangezien dit de eerste deadline is waarop conform artikel 6.7.3, §1, eerste lid en artikel 6.7.8, §1, eerste lid van het Energiebesluit van 19 november 2010 moet

worden voldaan aan de verplichting. Verschillende uitstelregelingen in het ontwerpbesluit zijn enkel van toepassing op afnamepunten waarop op 30 juni 2025 aan de verplichting moet worden voldaan;

- dat het VEKA conform het bepaalde in artikel 6.2/1.3 jo. 6.2/1.5 van het Energiebesluit van 19 november 2010 jaarlijks een rapport moet opstellen voor de vastlegging van de onrendabele toppen en bandingfactoren, en de voorstelde wijzigingen in werking moeten treden voorafgaand aan de opmaak van het ontwerprapport in 2025, zodanig dat in het ontwerprapport rekening kan worden gehouden met deze wijzigingen voor de opmaak van het onrendabele toppenrapport dat tegen midden 2025 wordt opgesteld voor projecten met startdatum vanaf 1 januari 2026.

De wijziging van artikel 6.2/1.2 en bijlage III/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 (via artikel 3 en 18 van het ontwerpbesluit) treden in werking op 1 januari 2026. Voor representatieve projectcategorieën kunnen in het lopende kalenderjaar nog aanvragen worden ingediend onder de thans bestaande projectcategorieën.

Artikel 23

Tot slot wordt bepaald dat de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, belast is met de uitvoering van het besluit. Dit artikel behoeft geen verdere uitleg.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Impact steun voor wind:

Zoals hoger toegelicht is er geen reden om ten gevolge van de verhoging van de maximale bandingfactor voor windenergie de actueel voorziene dalende evolutie van de quota op te trekken of om nog een bijkomende certificatenopkoop uit te voeren. Er is daarom geen nadelig effect op de factuur of op de begroting.

Impact nodige ICT-aanpassingen:

De bandingfactoren voor windprojecten worden op jaarbasis geactualiseerd op basis van de evolutie van de elektriciteitsopbrengsten. Er is een IT-tool ontwikkeld voor de geautomatiseerde berekening van deze actualisaties. De tool werd ontwikkeld volgens de op dat moment geldende wetgeving, ervan uitgaande dat er na startdatum 2024 geen certificatensteun meer zou worden toegekend voor nieuwe windprojecten. Door het optrekken van de maximale bandingfactor vanaf startdatum 1 januari 2026 tot 31 december 2029 zijn structurele aanpassingen nodig aan de IT-tool opdat ook de actualisatieberekeningen voor windprojecten met een startdatum vanaf 1 januari 2026 tot 31 december 2029 automatisch kunnen gebeuren. Deze structurele aanpassing vormt een éénmalige kost geraamd op 40.000 euro en wordt opgevangen door het Energiefonds.

De voorgestelde wijzigingen rond de PV-verplichting hebben een impact op het lopende IT-project tot digitalisering van de dossierstroom in functie van een beheersbare handhaving. De voorgestelde wijzigingen worden zo goed als mogelijk ingepast in de huidige algemene aanpak van het lopende IT-project voor het dossierbeheer van de PV-verplichting. Deze bijkomende wijzigingen betekenen echter een verhoogde, niet voorziene werklust voor de ontwikkeling van de nodige digitale formulieren voor de bijkomende uitstelregelingen, eveneens gekoppeld aan een verhoogde, niet voorziene werklust voor de analyse van de IT-matige verwerking van de binnengehaalde data uit deze nieuwe digitale formulieren.

Dit binnen hetzelfde tijdschema van het voorziene IT-project. Dit heeft enkel impact op de projectkost en kan geraamd worden op 55.000 euro op te vangen door het Energiefonds.

Zoals hieronder toegelicht onder C.1 wordt tenslotte ook de machtiging gevraagd om 4 structurele VTE en 0,5 tijdelijke VTE toe te voegen aan het personeelsplan van het VEKA en hiervoor de benodigde werkingskredieten te verschuiven naar zowel de personeels- als de bijhorende werkingskredieten van het apparaatsprogramma.

Advies Inspectie van Financiën

Het gunstige advies van de Inspectie van Financiën met kenmerk TM/2025000220 werd verkregen op 30 januari 2025. Het advies is als bijlage 2 bijgevoegd.

Het gunstige advies werd door de Inspectie van Financiën verleend op voorwaarde dat rekening wordt gehouden met de opmerkingen die in het advies zijn geformuleerd:

- De Inspectie van Financiën heeft vragen bij de inroeping van de hoogdringendheid. Hoewel de Inspectie ziet welke harde deadlines in de nabije toekomst liggen, is het minder duidelijk waarom nu pas met een nota naar de Vlaamse Regering wordt gegaan. Voor hoogdringendheid is het volgens de Inspectie vereist dat deze situatie niet (mede) wordt veroorzaakt door niet-tijdig handelen van de administratie.

De hoogdringendheid wordt gemotiveerd doordat de voorgestelde hernieuwde steun voor windturbines tijdig moet kunnen verwerkt worden in het onrendabele-toppen-rapport dat VEKA dient te publiceren tegen 30 juni 2025 (datum vastgelegd in artikel 7.1.4/1, §1, achtste lid van het Energiedecreet van 8 mei 2009). Hiervoor dienen nog verschillende stappen doorlopen te worden. De marktbevraging die reeds werd opgestart ter voorbereiding en verzameling van de noodzakelijke data loopt ten einde eind januari. Deze data moeten vervolgens geanalyseerd en verwerkt worden in het draft onrendabele-toppen-rapport. Daarbij dient tegen eind maart definitief duidelijk te zijn welke projectcategorieën en parameters in het rapport moeten opgenomen en toegepast worden en op basis van welke maximale bandingfactor de uiteindelijke bandingfactor moet afgetopt worden. Hiervoor dient het voorliggende ontwerpbesluit definitief goedgekeurd te zijn tegen eind maart om de verdere uitwerking van het rapport tegen begin mei te kunnen finaliseren. Dit rapport dient immers uitgewerkt te worden voor de tijdige start van het decretaal vereiste stakeholderoverleg (start voorzien 5 mei). Vervolgens krijgen de stakeholders een periode om opmerkingen door te geven en moeten deze opmerkingen onderzocht en verwerkt worden in een definitief rapport tegen 30 juni.

Een snelle definitieve goedkeuring is eveneens vereist om toe te laten dat verbruikers die tegen 30 juni 2025 moeten voldoen aan de verplichting om zonnepanelen te plaatsen of één van de toegelaten andere mogelijkheden dienen toe te passen, nog gebruik kunnen maken van de uitstelmogelijkheden of de extra flexibiliteitsopties die het voorliggend besluit biedt.

Zoals in de algemene toelichting onder 2.A.1 uiteengezet, zijn de voorgestelde wijzigingen van het Energiebesluit een uitvoering van het Regeerakkoord (zowel steun voor windenergie als m.b.t. de PV-verplichting). De wijzigingen zijn vervolgens voor wat betreft de PV-verplichting op grote lijnen eerst besproken en afgesproken binnen de Vlaamse Regering.¹⁵ De wijzigingen m.b.t. steun voor wind resulteren eveneens uit het Regeerakkoord en besprekingen met de sector eind 2024. Hierna zijn de voorstellen binnen enkele weken in een gedetailleerd ontwerpbesluit en ontwerpnota verwerkt. Er is in dit dossier met de noodzakelijke spoed gehandeld, waardoor bezwaarlijk kan worden geargumenteed dat de hoogdringendheid te wijten is aan niet-tijdig

¹⁵ Zie persmededeling d.d. 20 december 2024, “Vlaamse regering komt tegemoet aan bezorgdheden inzake zonnepaneelverplichting voor bedrijven”.

handelen van de administratie. Voorliggend ontwerpbesluit is dan ook het eerste ontwerp van besluit inzake hernieuwbare energie dat wordt voorgesteld in de lopende legislatuur.

- De motivering qua noodzaak van de voorziene uitstelmogelijkheden dient volgens de Inspectie becijferd te worden in de nota aan de Vlaamse Regering.

De uitstelmogelijkheden worden voorgesteld omdat sommige bedrijven en organisaties, ondanks aangetoonde inspanningen, niet aan de PV-verplichting kunnen voldoen tegen de vooropgestelde deadline van 30 juni 2025. De redenen hiervoor zijn verschillend. Zoals uiteengezet in de algemene toelichting kunnen bepaalde handelingen de nodige tijd in beslag nemen: de voorafgaande handelingen zoals het onderzoek naar dakstabiliteit, het verkrijgen van de noodzakelijke omgevingsvergunningen, het bekomen van een actuele netstudie, het regelen van een contract voor de levering en installatie, en het uitvoeren van een verplichte openbare aanbesteding (voor publieke organisaties). Er zijn ook situaties die mogelijk volledig onvoorzien waren, zoals een beroep tegen een omgevingsvergunning bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen. De regelgeving voorziet in artikel 6.7.5 en 6.7.10 van het Energiebesluit van 19 november 2010 reeds in uitstelmogelijkheden. Deze zijn echter enkel van toepassing op situaties waarin een gebouw wordt gesloopt of het dak van een gebouw wordt vervangen, geheel of gedeeltelijk. Dit noodzaakt de uitbreiding naar bijkomende uitstelregelingen, die antwoorden aan de behoefte van bedrijven en organisaties die, ondanks aantoonbare inspanningen, geconfronteerd worden met vertragingen.

Het Energiedecreet van 8 mei 2009 voorziet in artikel 13.4.15, §1 dat het VEKA een administratieve geldboete oplegt van 400 euro per kilowattpiek vermogen dat ontbreekt op het moment dat aan de verplichting moet zijn voldaan. Als tegen de voormelde deadline van 30 juni 2025 niet aan de verplichting is voldaan, wordt een administratieve geldboete opgelegd. De sanctie wordt namelijk opgelegd voor het niet voldoen op het moment dat aan de verplichting moet zijn voldaan. Dit betekent dat als de installatie enkele maanden later dan voorzien in dienst wordt genomen, dit aanleiding zal geven tot het opleggen van de administratieve geldboete. Het risico voor deze bedrijven en organisaties bestaat er dus in dat zij geconfronteerd worden met aanzienlijke administratieve geldboetes zonder goedkeuring van de uitstelregelingen. Als voor een afnamepunt op 30 juni 2025 voor 100 kilowattpiek aan zonnepanelen moet worden geplaatst, en men is op de datum van 30 juni 2025 in gebreke gebleven, dan geldt een administratieve geldboete van 40.000 euro. Verwacht wordt dat de administratieve geldboetes in zijn totaliteit fors kunnen oplopen als de uitstelmogelijkheden niet van toepassing zijn. Vermits aangetoond is dat de nodige handelingen zijn verricht om aan de verplichting te voldoen (bijv. door het tijdig aangaan van een onomkeerbare contractuele verbintenis voor de plaatsing van een installatie voor het voldoen aan de verplichting), worden dergelijke grote geldboetes als onrechtvaardig beschouwd en contraproductief in het licht van de doelstellingen die de grondslag vormen voor de PV-verplichting. Vanzelfsprekend zijn er duidelijke en strikte voorwaarden verbonden aan elk van de voorgestelde uitstelregelingen. Deze voorwaarden garanderen dat uitstel enkel mogelijk is in goed onderbouwde gevallen en voorkomen dat de maatregelen leiden tot onbedoelde vertragingen of misbruik. Op die manier wordt enerzijds tegemoetgekomen aan de noodzaak om flexibiliteit te bieden waar nodig, terwijl anderzijds de beleidsdoelstellingen inzake hernieuwbare energie gewaarborgd blijven.

- Het is voor de Inspectie onduidelijk waarom de deadline voor melding van het eerste uitstel (30 november 2025) vijf maanden na de te respecteren deadline van 30 juni 2025 wordt gelegd.

Het ontwerpbesluit voorziet in een verplichte melding van het uitstel aan het VEKA, via een door het VEKA ter beschikking gesteld elektronisch formulier. Voor het uitstel dat betrekking heeft op de eerste deadline van 30 juni 2025, wordt in het ontwerpbesluit voorgesteld dat de melding tot en met 30 november 2025 bij het VEKA kan worden ingediend. Dit voorstel wordt gemotiveerd

door het feit dat IT-matige aanpassingen aan het meldingsformulier noodzakelijk zijn, die tijd vergen en niet voor 30 juni 2025 voltooid zullen zijn. Hierdoor is een langere termijn voor het indienen van de melding noodzakelijk. In de implementatiefase kunnen onvoorziene technische knelpunten ontstaan, die verdere vertraging kunnen veroorzaken. Een termijn tot 30 november 2025 biedt de nodige tijd om deze uitdagingen aan te pakken en een correcte en efficiënte verwerking van de meldingen te garanderen. Als de deadline voor het indienen van de meldingen eerder zou worden vastgesteld, bijvoorbeeld op 30 juni 2025 (als uiterste datum om aan de verplichting te voldoen), zou dit bovendien nadelige gevolgen hebben voor de verplichtinghouders. Zij zouden dan immers een zeer korte termijn krijgen om een volledige melding bij het VEKA in te dienen.

- Voorts stelt zich voor de Inspectie de vraag waarom, bij de uitstelmogelijkheid voor notariële aktes in geval van overname van een gebouw dat onder de verplichting valt, sprake is van een driejarige termijn, daar waar voor de andere uitstelmogelijkheden telkens termijnen van 9 maanden of maximaal 2 jaar worden gehanteerd.

Deze initieel voorgestelde termijn voor het uitstel, vanaf de datum van het verlijden van de authentieke akte tot en met 31 december van het derde kalenderjaar dat volgt op het kalenderjaar waarin de akte is verleden, werd vastgesteld in lijn met de bepalingen voor nieuwe en bestaande gebouwen zoals beschreven in artikel 6.7.3, §1, tweede lid en artikel 6.7.9, §1, tweede lid van het Energiebesluit van 19 november 2010. Die bepalingen stellen dat voor gebouwen waarvan de horizontale dakoppervlakte toeneemt door de ingebruikname van nieuwe gebouwen, de aansluiting van bestaande gebouwen op een afnamepunt, of de uitbreiding van bestaande gebouwen, op 1 januari van het vierde kalenderjaar dat volgt op deze wijziging, rekening wordt gehouden met de bijkomende horizontale dakoppervlakte. Er wordt echter gehoor gegeven aan de vraag om de uitstelregelingen meer te conformeren met dezelfde termijnen. Daarom wordt het ontwerpbesluit gewijzigd om de termijn voor uitstel in geval van overname van een gebouw gelijk te stellen met de termijn van twee jaar, die ook wordt gehanteerd bij het uitstel bij aanvraag omgevingsvergunningen, uitstel in geval van beroep tegen de omgevingsvergunning bij ondernemingen in procedure van faillissement of gerechtelijke reorganisatie.

- Inzake de alternatieven/flexibiliteitsmogelijkheden wordt door de Inspectie opgemerkt dat deze een impact hebben op de opvolging en traceerbaarheid. Specifiek voor de opening naar de mogelijkheid om te voldoen via een verbonden vennootschap (zoals bepaald in artikel 1:20 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen) merkt de Inspectie dat deze mogelijkheid zeer verregaand is aangezien eigendomsverband tussen de onroerende goederen op dewelke de verplichting rust en de rechtspersoon bij wie uiteindelijk de handeling wordt gesteld die de verplichting invult zeer flu kan zijn. De Inspectie pleit er voor om de bijkomende mogelijkheden van flexibiliteit te beperken en de in dit ontwerpbesluit voorziene mogelijkheden te herzien in het licht van de eenduidigheid van het opvolgsysteem.

Het Energiebesluit van 19 november 2010 voorziet reeds in verschillende alternatieven en flexibiliteit voor het voldoen aan de PV-verplichting. Zo kan een eigenaar, erfpachter of opstalhouder die verschillende eigen sites in het Vlaamse Gewest heeft, reeds voldoen aan de PV-verplichting door het plaatsen van een PV-installatie op een andere eigen site dan de site van de gebouwen die zijn aangesloten op het afnamepunt dat onder de verplichting valt. Ook kan worden voldaan door een participatie in een installatie die op een ander afnamepunt in het Vlaamse Gewest wordt geplaatst. Conform artikel 10.1.1, §4/1 van het Energiebesluit van 19 november 2010 bezorgt elke netbeheerder, de beheerder van het transmissienet, de beheerders van een gesloten distributienet, en de beheerders van de netten, vermeld in artikel 2, 41° en 42°, van de federale Elektriciteitswet jaarlijks de gegevens van afnamepunten die onder de verplichting vallen aan het VEKA. Daarbij worden door de netbeheerder ook de gegevens bezorgd over het

piekvermogen van de fotovoltaïsche zonnepanelen, het nominaal vermogen van de windturbines en het nominaal vermogen van de warmte-krachtinstallaties op de verbranding van biomassa of biogas dat geen biomethaan betreft, die zijn aangesloten op het afnamepunt dat onder de verplichting valt. Op basis hiervan kan het VEKA vaststellen of er achter het afnamepunt voldoende is geïnstalleerd om aan de verplichting te voldoen. Hiermee zal voor een groot deel van de afnamepunten die onder de verplichting vallen reeds effectief kunnen worden opgevolgd en gecontroleerd of aan de PV-verplichting wordt voldaan. Installaties aangesloten op een ander afnamepunt dan het afnamepunt dat onder de verplichting valt, worden echter niet meegenomen in meldingsplicht voor de netbeheerders, waardoor de opvolging en traceerbaarheid niet automatisch volgen. In uitvoering van artikel 6.7.2 van het Energiebesluit van 19 november 2010 kan het VEKA de gegevens die nodig zijn om de PV-verplichting op te volgen en te controleren, opvragen bij eigenaars, erfpachters of opstalhouders van gebouwen. Het VEKA kan via deze weg bevragen op welke manier wordt voldaan aan de PV-verplichting. Er rust een meldingsplicht op de verplichtinghouder om hier op straffe van boete tijdig op te antwoorden.

- Wat betreft personeelsimpact en financiering stelt de Inspectie vast dat het VEKA worstelt met het halen van haar strategische doelstellingen mede door een blijvend (structureel) tekort aan-, maar ook problemen met haar (huidig) personeel (in een breder HR-perspectief). De Inspectie pleit er voor dat de bevoegde minister zo snel mogelijk met een strategische hertekening van VEKA komt, waarbij haar te halen doelstellingen en de middelen nodig om deze tijdig en afdoende te halen worden geanalyseerd en voorgesteld aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering zou hier tegen begin 2026 over een akkoord moeten bereiken. Daarnaast vraagt de Inspectie dat een overzicht wordt aangereikt van welke kosten het VEKA nu reeds aanrekent op het Energiefonds (of gelijkaardig) teneinde een transparant overzicht te behouden van deze parallelle financiering.

De Inspectie beaamt dat er een structureel (bovenop de historisch beschikbare bestaande) versterking nodig is om de permanent hoge werklast ten gevolge van nieuwe certificandossiers en de toename van het aantal beheerde certificatiegerechtigde installaties in de periode 2015-2024, op te vangen.

Dit werd tijdelijk opgevangen door het weghalen van personeelscapaciteit bij bestaande en nieuw op te starten processen. In afwachting van het, in de beleidsnota 2024-2029 energie en klimaat, aangekondigde actieplan Fit for 55 dat aangeeft welke middelen noodzakelijk zijn om de omzetting van het Fit for 55 - pakket succesvol en maximaal binnen de omzettingstermijnen te kunnen realiseren en actieplan handhaving dat aangeeft welke middelen noodzakelijk zijn voor de effectieve naleving van overige kernmaatregelen uit het energie- en klimaatbeleid, wordt voorgesteld om deze situatie te regulariseren zodanig dat er 4 VTE structureel en 0,5 VTE tijdelijk aan certificatenteam toegevoegd kunnen worden en dat bij de andere processen de noodzakelijke personeelscapaciteit ingevuld kan worden.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

C.1 Personeel

Het Vlaams regeerakkoord stelt:

In de voorbije regeerperiodes is ingezet op 'koppensbesparing', maar die eerder lineaire methode botst nu op haar grenzen. Politiek verantwoordelijken en leidend ambtenaren moeten meer vrijheid en verantwoordelijkheid krijgen om in de bestaande (te indexerende) personeelskredieten keuzes te maken in

functie van kerntaken. Waar externen kunnen vervangen worden door internen, zetten we werkingsbudgetten om in bijkomende loonbudgetten. Efficiëntiewinsten bij het personeel kunnen worden heringezet voor beleidsinitiatieven. Zo geven we de leidend ambtenaren een grotere autonomie bij de inzet van hun middelen (resource planning).

Dit ontwerpbesluit impliceert de invulling van een aantal bijkomende taken:

- PV-verplichting: meer gedetailleerde bevraging van eigenaarschap, erfpachters en opstalhouders van gebouwen die zijn gehouden aan de verplichting, ingewikkelder ICT-tools om de bevraging en regelgeving te implementeren, complexer toezicht en handhaving door de sterke toename van het aantal uitzonderingen bij de PV-verplichting;
- Hernieuwde steunverlening voor windprojecten: noodzakelijke nieuwe marktbevragingen, onrendabeletopt berekeningen, stakeholderconsultatie, verwerking van stakeholdercommentaren, aanpassingen aan de rekenmotor (software-toepassing) voor de toekenning van certificaten, jaarlijkse actualisatieberekeningen voor de bijkomende projectcategorieën.

De invulling van deze bijkomende taken dient beoordeeld te worden in het licht van de reeds bestaande onderbestaffing in de cluster duurzame energiesystemen binnen VEKA. Deze onderbestaffing heeft recentelijk geleid tot een gezamenlijke en langdurige uitval van medewerkers, meer specifiek in het certificatenteam.

Het certificatenteam staat in voor de behandeling van aanvragen van certificaten voor expertisedossiers voor de productie van groene stroom (excl. zonnepanelen) en warmtekrachtkoppeling. De exploitanten zijn afhankelijk van een tijdige dossierbehandeling teneinde duidelijkheid te verwerven over een belangrijk deel van hun projectinkomsten in functie van financiële rendabiliteit.

In het certificatenteam zijn er **midden 2023 een aantal cruciale dossierbehandelaars** voor certificaten toekenning voor WKK's, windturbines en biogas- of biomassa-installaties langdurig uitgevallen. Daarnaast is er in het voorjaar 2023 een dossierbehandelaar vertrokken. Hierdoor is het actief aantal dossierbehandelaars gereduceerd van 5,8 VTE in mei 2023 (toen er al een langdurig afwezige dossierbehandelaar was) naar 2,25 VTE in september 2023. Deze uitval midden 2023 heeft zeer ernstige gevolgen gehad voor de toekenning van groenestroom- en warmtekrachtcertificaten aan producenten, wat op zijn beurt heeft geleid tot een tekort aan certificaten voor het nakomen van de quotumplicht door de leveranciers.

Sinds het najaar 2023 ontvangt het VEKA dan ook heel duidelijk signalen van de sector en verschillende individuele bedrijven dat er certificaatgerechtigde installaties zijn met zeer ernstige liquiditeitsproblemen (gestaafd met bankbrieven).

Er werden verschillende initiatieven genomen om de situatie te remediëren (automatisering van de onrendabele-top-actualisaties, uitbesteden van taken aan externe experts, prioritering van dossiers met betalingsproblemen,...).

Om de toekenning van certificaten verder te kunnen garanderen en de ontstane dossierachterstand te beperken en op termijn terug af te bouwen, werden intussen 4 bijkomende dossierbehandelaars (ingenieur), waarvan 3 structureel en 1 tijdelijk en 1 technische specialist duurzaamheid (ingenieur) in dienst genomen. Vanuit het toenmalig kabinet kreeg het VEKA het mandaat om deze medewerkers aan te nemen om te trachten de crisis onder controle te krijgen en te vermijden dat certificaatgerechtigden failliet zouden gaan. Deze 4 structurele VTE zouden bij het eerstvolgende personeelsdossier geregulariseerd worden door de Vlaamse Regering hetgeen door de regeringswissel nog niet gebeurd is.

Deze 4 VTE zijn structureel (bovenop de historisch beschikbare bestaffing) nodig om de permanent hoge werklast inzake nieuwe dossiers, gekoppeld aan de toename van het aantal beheerde certificaatgerechtigde installaties in de periode 2015-2024, op te vangen.

Dit staat dan nog los van de extra inspanning die zal moeten geleverd worden om de sinds midden 2023 opgebouwde achterstand in dossierbehandeling weg te werken, resp. de hervorming van de PV-verplichting en de hernieuwde steunverlening voor windprojecten in goede banen te leiden.. Om specifiek de grote achterstand bij biomassadossiers in te halen werd bijkomend nog 1 tijdelijke medewerker (0,5 VTE) aangeworven sinds 1/9/2024.

Gelet op het voorgaande wordt de machtiging gevraagd om:

- 4 medewerkers (4 VTE) structureel aan het personeelsplan van het VEKA toe te voegen en hiervoor de benodigde werkingskredieten te kunnen omzetten naar personeels- (ten belope van 435.985,84 euro = 4 VTE ingenieur (gerekend aan index maart 2025)) en werkingskredieten (ten belope van 20.900 € recurrent en 14.000 € eenmalig) van het apparaatsprogramma en
- 1 medewerker (0,5 VTE) tijdelijk tot 30/8/2026 aan het personeelsplan van het VEKA toe te voegen en hiervoor de benodigde werkingskredieten te kunnen omzetten naar personeels- (ten belope van 54.498,23 euro = 0,5 VTE ingenieur (gerekend aan index maart 2025) in 2025 en 2026) en werkingskredieten (ten belope van 5.225 € in 2025 en 2026 en 3.500 € eenmalig) van het apparaatsprogramma.

Het benodigd personeels- en werkingsbudget kan gecompenseerd worden op het begrotingsartikel QE0-1QEB2KA-WT 'Uitbouwen van milieuvriendelijke energieproductie, slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie', basisallocatie 1QE416 'Specifieke werkingskosten (incl. communicatieacties en overeenkomsten'.

C.2 Akkoord van de minister van bestuurszaken

Het akkoord van de minister bevoegd voor de bestuurszaken werd verleend op 20 februari 2025 en gaat als bijlage 3 bij deze nota. De minister van bestuurszaken koppelt de volgende voorwaarden aan het akkoord:

- Er moet in de ontwerpnota worden verduidelijkt volgens welk statuut, in welke rang en vanaf welke datum de te regulariseren personeelsleden zijn aangeworven.

Indiensttreding	Statuut	Rang	Graad	functie
1/1/2024	Contractueel onbepaalde duur	A1	Ingenieur	dossierbehandelaar
22/4/2024	Contractueel onbepaalde duur	A1	Ingenieur	dossierbehandelaar
1/5/2024	Contractueel onbepaalde duur	A1	Ingenieur	dossierbehandelaar
10/6/2024	Statutair	A1	Ingenieur	dossierbehandelaar
1/9/2024	Contract bepaalde duur	A1	Ingenieur	Dossierbehandelaar biomassa

- De uitbreiding mag niet ten koste gaan van de re-integratie-inspanningen voor medewerkers die langdurig afwezig zijn.

De re-integratie van medewerkers die langdurig afwezig zijn blijft een prioriteit. De uitbreiding zorgt voor een betere werkdrukverdeling en ruimte voor de aanwezige en voor de zieke medewerkers die bij hun terugkeer op eigen tempo en met gepaste ondersteuning kunnen re-integreren. Binnen VEKA volgden in 2024 twee HR-medewerkers de opleiding tot terugkeercoach. Daarnaast werd een nieuwe HR-medewerker, gespecialiseerd in re-integratie, aangeworven op 1 november 2024. Dit toont aan dat het VEKA maximaal blijft inzetten op re-integratie.

- De meerkost van de 2^e pensioenpijler of van de responsabiliseringsbijdrage wordt gecompenseerd naar resp. het pensioenartikel van het Agentschap Overheidspersoneel of naar het overeenkomstige begrotingsartikel bij het departement Financiën & Begroting.

Het VEKA zal voor de 4 contractuele structurele aanwervingen de meerkost van de 2^e pensioenpijler compenseren richting AgO (SGO-1SKC2TD-LO) aan 4.518,55 euro per ingenieur voor een volledig jaar=18.074,2 euro.

Voor de tijdelijke contractuele versterking zal het VEKA de meerkost van de 2^e pensioenpijler compenseren richting AgO (SGO-1SKC2TD-LO) aan 0,5 x 4.518,55 euro voor 2025 (2259,28 euro) en aan 0,5 x 4.518,55 x 8/12 voor 2026 (=1506,18 euro).

- In aansluiting met de opmerkingen van de Inspectie van Financiën en de eigen vaststellingen vraagt de minister van bestuurszaken dat het VEKA tegen ten laatste begin 2027 een volledig geactualiseerd personeelsplan voorlegt (of tegen de eerstvolgende personeelsuitbreidingsvraag).

In de beleidsnota energie en klimaat 2024-2029 werd aangekondigd dat de Minister van Energie en Klimaat een actieplan aan de Vlaamse Regering zal voorleggen dat aangeeft welke middelen noodzakelijk zijn en hoe deze kunnen worden voorzien om de Fit for 55 omzetting succesvol en maximaal binnen de omzettingstermijnen te kunnen realiseren.

Daarnaast zal de Minister van Energie en Klimaat dit jaar ook een actieplan aan de Vlaamse Regering voorleggen om de effectieve naleving van overige kernmaatregelen uit het energiebeleid, o.a. EPB (toezicht op naleving van de eisen, tijdige indiening startverklaring, kwaliteitscontroles,...), EPC (controle op aanwezigheid en kwaliteitscontroles), stookolieketelverbodsverplichting (handhaving op melding van installateurs en naleving verplichting), versterkt regelgevend kader voor ondernemingen (controle op aanwezigheid en correctheid van energiebalans/energieaudit en controle op effectieve uitvoering maatregelen)... te verzekeren.

Op basis van de keuzes die gemaakt en prioriteiten die gesteld zullen worden door de Vlaamse Regering zal het VEKA een nieuw personeelsplan opmaken tegen ten laatste 2027.

C.3 Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord met kenmerk 2025000220 werd verleend op 26 februari 2025. Aan het begrotingsakkoord worden volgende voorwaarden gekoppeld:

- de voorgestelde steun voor nieuwe windenergie projecten niet in het distributienettarief voor elektriciteit terechtkomt en niet tot een budgettaire meervraag leidt;
- naast de voorgestelde omzetting van werkingskredieten naar personeelskredieten ook een buffer van 10% van de vereiste personeelskredieten recurrent omgezet wordt vanuit de werkingskredieten om toekomstige indexeringen van de lonen te compenseren.

Met betrekking tot de eerste voorwaarde kan het volgende worden gesteld: De mogelijke steun via de groenestroomcertificaten wordt toegekend aan de windturbine-exploitant. Deze verkoopt de certificaten aan de elektriciteitsleveranciers die voldoende certificaten moeten inleveren om aan de hen opgelegde quota te voldoen. De certificatenkost wordt op deze manier doorgerekend via de elektriciteitsleveranciers en niet via de nettarieven. Enkel wanneer de waarde van de certificaten zakt onder de minimumsteun van 93 euro per certificaat, kan de windturbine-exploitant de certificaten ook aan deze minimumprijs verkopen aan de netbeheerder, die deze kost dan maximaal recupereert door de certificaten terug op de markt te brengen. De gemiddelde marktwaarde van de groenestroomcertificaten ligt sinds 2020 echter hoger dan 93 euro, zodat er geen opkoop van deze certificaten nodig is.

Met betrekking tot de tweede voorwaarde, wordt voorgesteld om bovenop de middelen toegelicht onder punt C2, gradueel voor een bedrag van 2% van de vereiste personeelskredieten per jaar, extra werkingskredieten naar personeelskredieten om te zetten om toekomstige indexeringen van de lonen te compenseren, en dit tot de gevraagde 10% wordt bereikt.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit besluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Uitvoeringsbesluiten moeten enkel voor advies aan SERV en Minaraad worden voorgelegd als het besluit als strategisch besluit moet worden bestempeld. Het voorliggend ontwerpbesluit betreft de toevoeging van flexibiliteit binnen de PV-verplichting en wijziging van de maximale bandingfactor voor windprojecten; het gaat om een niet-strategisch besluit. Aangezien het besluit niet-strategisch is, moet het advies van de SERV en Minaraad inzake dit ontwerpbesluit niet worden ingewonnen.

Aangezien het een reglementair besluit betreft, moet met betrekking tot ontwerpbesluit wel het advies worden ingewonnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring moet het besluit in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar eerste principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de wijziging van de PV-verplichting voor grote afnemers en de vastlegging van een maximale bandingfactor voor nieuwe projecten met betrekking tot windenergie met een startdatum vanaf 1 januari 2026;
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State met het verzoek het advies te verstrekken binnen een termijn van dertig dagen.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd,

MELISSA DEPRAETERE

Bijlagen

1. ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de wijziging van de PV-verplichting voor grote afnemers en de vastlegging van een maximale bandingfactor voor nieuwe projecten met betrekking tot windenergie met een startdatum vanaf 1 januari 2026;
2. het advies van de Inspectie van Financiën TM/2025000220 d.d. 30 januari 2025;
3. het akkoord van de minister bevoegd voor de bestuurszaken TN-20250224-175 d.d. 20 februari 2025;
4. het begrotingsakkoord 2025000220 d.d. 26 februari 2025.